

Pyhä Birma

Kasvatuksen tavoiteohjelma

KTO



Sisällysluettelo

1	Yhteenveto	3
2	Rodun tausta	4
3	Pyhä Birman Kissa, Sacred Birmans in Finland ry	4
4	Rodun nykytilanne	5
4.1	Yleistä	5
4.1.1	Hyvän siitoskissan valinta	5
4.1.2	Hyvä siitosbirma	5
4.2	Populaation koko ja rakenne	5
4.2.1	Pyhä birma populaatio Suomessa	5
4.2.2	Jalostuksen painopisteet	5
4.2.3	Jalostusyksilöiden käyttö ja yhdistelmien sisäsiitosaste	7
4.2.4	Birmapopulaation rakenne 2002–2010	9
4.2.5	Jalostuspohjan laajentaminen tulevaisuudessa	11
4.2.6	Birtojen levinneisyys maailmalla	11
4.3	Luonne	12
4.4	Terveys	12
4.4.1	Suomen Kissaliitto ry:n kasvatus- ja rekisteröintisääntöihin sisällytetyt sairaudet	12
4.4.2	Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet	12
4.4.3	Yhteenveto pyhä birmalla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista	13
4.5	Ulkomuoto	14
4.5.1	Pyhä birma rotustandardi (FIFe)	14
4.5.2	Hyväksytyt naamiovärit	16
4.5.3	Valkoiset sukat ja kiilat - valkolaikkugeeni birmoilla	17
4.5.4	Birman veriryhmän ja värin DNA-testaus	18
5	Yhteenveto aikaisempien toimenpiteiden toteutumisesta	18
6	Jalostuksen tavoitteet ja strategiat	18
6.1	Visiot	18
6.2	Yhdistyksen tavoitteet	19
6.3	Yhdistyksen strategia	19
6.3.1	Suomen Kissaliiton määräykset	19
6.3.2	Lyhyen aikavälin strategiat	19
6.3.3	Pitkän aikavälin strategiat	20
6.4	Uhat ja mahdollisuudet (pyhä birma - SWOT)	20
6.5	Toimintasuunnitelma kasvatuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi	21
7	Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta	22
8	Lähteet	22
9	Liitteet	23

Päivitetty 6.10.2013

Hyväksytty Pyhä Birman Kissa ry:n vuosikokouksessa pp.kk.vuosi.

1 Yhteenveto

Pyhä birma valkoisine sukkieneen on tassuttanut Suomessa jo yli 40 vuotta. Rodun juuret ovat Aasiassa, josta se on levittäytynyt maailmanlaajuisesti. Suosiolle on hyvä syy, pyhä birma on paitsi kaunis ja helppohoitoinen myös luonteeltaan viehättävä ja sopeutuvainen kissa. Suomeen ensimmäinen pyhä birma saapui vuonna 1970.

Pyhän birman jaosto perustettiin Suomen rotukissa-yhdistyksen alaisuuteen vuonna 1981. Sen toiminta jatkui itsenäisenä Pyhän Birman Kissa ry -rotuyhdistyksenä vuodesta 1991 alkaen. Vuonna 2005 yhdistyksen nimi muuttui nykymuotoon – Pyhä Birman Kissa ry. Yhdistykseen kuuluu liki 650 jäsentä. Sen tehtävänä on tehdä rotua tunnetuksi, koota birman omistajia yhteen ja pitää rotu korkealla tasolla. Yhdistys järjestää vuosittain erilaisia tapahtumia kuten esittelynäyttely, jäsentapahtuma, terveyspäivä ym. ja julkaisee Pyhä Birma -lehteä. Yhdistys ylläpitää kotisivuja ja erilaisia listoja jäsenilleen mm. pentu- ja kasvattajalista. Vuonna 2004 perustettiin terveystyöryhmä tukemaan kasvattajia haastavassa työssään. Rodun suosioista ja pitkästä historiaasta huolimatta todellista tietoa rodun tilanteesta on kuitenkin hyvin vähän koottuna yhteen.

Pyhä birma kasvatuksen tavoiteohjelma on laadittu nyt ensimmäistä kertaa. Tavoiteohjelmaan on mm. kerätty tietoa jalostukseen käytetyistä kissoista, pyhä birman taustasta Suomessa, tämän hetkistä tietoa rodun terveydestä ja myös asioita, joista tietoa tarvittaisiin lisää. Esimerkiksi sukusiitosprosenttia on mahdollista suositaa birman kasvattajille vastaisuudessa tehtäville yhdistelmille, mutta ei vielä tässä vaiheessa enimmäispentumäärää yksittäiselle jalostuskissalle. Yhdistys on pyrkinyt kartoittamaan rodun terveystilannetta erilaisin kyselyin. Toistaiseksi tietoa on saatu verrattain vähän. Jäsenistön aktivoiminen ja tiedon keräämisen systematisointi onkin yksi suurista haasteista.

Kasvatuksen tavoiteohjelman yhtenä lähtökohtana on ollut birmakasvattajien mielipide rodun nykyti-

lanteesta. Tätä asiaa KTO-työryhmä selvitti kesällä 2012 tehdyllä kyselyllä. Vastauksia kyselyyn tuli niukasti, vajaa parikymmentä. Näissä vastauksissa oli kuitenkin yhteneviä rotuun liittyviä huolenaiheita ja toiveita yhdistyksen roolista. Kolmeen osa-alueeseen kiteytettynä nämä asiat olivat rodun geenipohja, terveys ja ulkonäkö. Edellä mainittujen asioiden merkitys kasvatukselle on selvästi noussut esille. Pentumäärän rajoittaminen oli yksi asia, joka nousi kasvattajille ja siitosurosten omistajille tehdyssä kyselyssä melko yhtenevästi esiin.

Avainasemassa tavoiteohjelman onnistumiselle ja rodun kehitykselle on avoin keskusteleva ilmapiiri sekä yhdistyksen kasvattajille ja muille birmaharrastajille suuntaama tiedotus. Kerättyjä tietoja on julkaistava aika ajoin yhdistyksen lehdessä. Jäsentapahtumat ovat hyvä tilaisuus järjestää yleistä keskustelua kasvatukseen liittyvistä kysymyksistä. Birman terveyden ohella tärkeää on myös pitää yllä tietoisuutta siitä, minkä näköisiä, kokoisia ja taseisia birmoja käytetään kasvatuksessa. Yhdistyksen toimintaan tulee keskeisesti kuulua myös uusien kasvattajien opastaminen kasvatamiseen.

Tavoiteohjelman toimenpiteenä on tarkoitus ottaa käyttöön pentukyselyt ja kasvattajasitoumukset, joiden avulla sekä kerätään tietoa että pyritään sitouttamaan kasvattajia noudattamaan yhteisiä suosituksia. Terveystyöryhmän roolia pyritään selkiyttämään. Kasvatuksen tavoiteohjelma sisältää toimintasuunnitelman neljäksi vuodeksi. Näillä keinoilla toivottavasti luodaan pohja jatkaa kasvatuksen tavoiteohjelman kehittämistä niin, että se parhaiten hyödyttäisi kasvattajia työssään jalostaa terveitä ja rodulle tyypillisiä birmoja. Suunnitelmaa ja sen toteutumista on tarkoitus tarkastella vuosittain ja tarpeen mukaan suunnitelma päivitetään.

Lopuksi FI*Birlinca kasvattaja Pirjo Ollisen sanoin: ”Kysymykseen, miten saada aikaan täydellinen birma, tuskin kukaan pystyy vastaamaan, sillä birma on todellakin vaikea rotu.”

2 Rodun tausta

Legendat pyhä birman ympärillä ovat lukuisat ja kissan alkuhistoria on hämärän peitossa. Yleisesti uskotaan, että pyhä birma on tullut noin vuonna 1920 Ranskaan lahjana Kaukoidästä. Kertoman mukaan uros olisi kuollut jo matkalla, mutta naaras synnytti pentueen pian tulonsa jälkeen. Pyhä birma -kasvatus alkoi Ranskassa 1920-luvulla ja todennäköistä on, että alussa on käytetty muita rotuja kasvatustyössä, jotta rotu säilyisi. Vuonna 1926 Pariisiin kissanäyttelyssä pyhä birma esiteltiin ensimmäisen kerran,

kissa oli nimeltään Pupée de Madalpour. Ranskasta rotu levisi 1930-luvulla Saksaan, mutta toinen maailmansota koi tui rodulle tuhoisaksi. Rotu elpyi sodan jälkeen hiljalleen ja levisi ympäri Eurooppaa. FIFe:n yleiskokous hyväksyi rodun vuonna 1949, ja birma kuuluu vanhimpiin tunnettuihin kissarotuihin. Yhdysvaltoihin rotu vietiin 1960-luvulla ja 1970-luvulla Australiaan, Uuteen Seelantiin ja Japaniin. Rotu on levinnyt maailmanlaajuisesti. Suomeen saapui ensimmäinen pyhä birma vuonna 1970.

3 Pyhä Birman Kissa, Sacred Birman in Finland ry

Pyhän birman jaosto perustettiin vuonna 1981 ja se toimi Suomen Rotukissayhdistys ry:n alaisena. Jaoston lakkauttamisesta päätettiin 5.5.1991 ja toimintaa jatkamaan perustettiin rotuyhdistys, joka sai nimekseen Pyhän Birman Kissa, Sacred Cat of Burma Fanciers of Finland r.y.

Yhdistyksen nimi muutettiin 31.3.2005 kuuluvaksi Pyhä Birman Kissa, Sacred Birman in Finland ry. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä vajaa 650 jäsentä. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia pyhä birma -kissojen tunnetuksi tekemisessä, säilyttää rotu korkealla tasolla ja koota birmojen omistajia yhteen. Yhdistys ylläpitää pyhä birma -kissojen veriryhmätietokantaa.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen seuraavia palveluita:

Pyhä Birma -lehti

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä jäsenlehti on jäsenistön avoin keskustelukanava. Lehden vakiopalstoihin kuuluvat mm. kasvattajaluettelo, pentulista, siitosurosluettelo, birmojen näyttelytulokset.

Kotisivut

Yhdistyksellä on oma kotisivu Internetissä osoitteessa: www.birma.fi. Sivulla yhdistys tiedottaa toiminnastaan ja tuo pyhä birma -rotua tunnetuksi. Sivulla ylläpidetään myös mm. pentulistaa, kasvattajalistaa sekä siitosuroslistaa.

Rotuneuvonta

Yhdistys neuvoo erilaisissa pyhä birma -rotua koskevissa kysymyksissä. Yhdistyksellä on tällä hetkellä kolme rotu-

neuvojaa (2012). Neuvoa voivat kysyä niin pennunostoa harkitsevat kuin kasvattajatkin.

Pokaalit ja ruusukkeet

Yhdistyksen menestyneille kissoille jaetaan kotimaisissa näyttelyissä pokaaleita ja ruusukkeita.

Esittelynäyttelyt

Yhdistys pyrkii järjestämään vuosittain rotukissojen esittelynäyttelyä, jossa yleisölle esitellään rotukissoja ja jaetaan niitä koskevaa tietoutta. Yhdistystä edeltänyt Pyhä birma jaosto järjesti ensimmäisen esittelynäyttelynsä vuonna 1986.

Jäsentapahtumat

Yhdistys pyrkii järjestämään vuosittain jäsentapahtuman, jossa jäsenet tapaavat toisiaan ja kuulevat asiantuntijoiden luentoja rotukissamaailman aiheista. Tapahtumien teemoja ovat olleet mm. terveysasiat, pyhä birma -standardi ja rodun historia.

Birmapuoti

Birmapuodista löytyy birma-aiheisia tuotteita. Tuotteita voi hankkia näyttelyissä ja yhdistyksen tapahtumissa kiertävästä rotupöydästä tai tilaamalla yhdistyksen kotisivujen kautta.

Terveystyöryhmä

Vuoden 2004 alusta aloitti toimintansa terveystyöryhmä, jonka tarkoituksena on hankkia tietoa rodun terveystilanteesta, sekä jakaa tätä tietoa jäsenille.

4 Rodun nykytilanne

4.1 Yleistä

Birmojen geenien diversiteetti on alhaisempi kuin monella muulla kissarodulla. Samalla sisäsiitosaste on keskimääräistä korkeampi. Taustalla ovat kasvatuksessa tapahtuneet mullistukset kuten II maailmansota, jolloin rotu on tarvinnut "rakentaa uudelleen" parista yksilöstä käyttämällä apuna roturisteytyksiä. Geneettinen pohja on näin kaventunut. Lisäksi menneinä vuosina on käytetty tiukkaa sisäsiitosta tuotaessa uusia värejä rotuun ja birman tyyppiä vahvistaessa. Rotuun on syntynyt näin eräänlaisia geneettisiä pullonkauloja. Samat kantakissat ovat kaikkien birmojen takana.

4.1.1 Hyvän siitoskissan valinta

Hyvien siitoskissojen valinta on oleellisen tärkeää kasvattajalle. Kasvattajan tulisi määritellä omat kasvatustavoitteensa selkeästi. Kasvattajan on tärkeää tuntee hyvin rotustandardi, tunnistaa hyvät yksilöt ja kyetä arvioimaan puolueettomasti omat kissansa, sekä niiden heikkoudet että vahvuudet. Kasvattajalla tulisi olla selkeät, hyvin harkitut tavoitteet suunnitellessaan kasvatusohjelmaa. Liian monia ominaisuuksia ei kannata pyrkiä korjaamaan yhden sukupolven aikana.

Valintakriteereihin tulisi kuulua: terveys, lisääntymiskyky ja ulkonäkö. Yleisesti pitäisi tähdätä standardin mukaisiin kissoihin ja samalla välttää huonoja rotuominaisuuksia esim. huono luonne. Ominaisuuksista terveyden ja luonteen tulisi olla etusijalla. Siitosuroksen valintaan pitäisi kiinnittää erityistä huomiota, koska urosten pentumäärä voi olla huomattavasti suurempi kuin yksittäisellä naaraalla.

Välillä kasvattaja joutuu myös vaikeiden ratkaisujen eteen. Tulevaisuuden siitoskissa ei syystä tai toisesta kehity toivotunlaisesti tai yllättäen ilmenee jokin kasvatuksen kannalta iso virhe kissassa esim. värillinen laikku valkoisessa. Kissan linjoissa saattaa myös tulla esiin jokin perinnöllinen sairaus. Tällöin pitää tarkasti harkita kissan käyttöä kasvatuksessa. Rodun kannalta on myös tärkeää kyetä sulkemaan pois kissoja kasvatuksesta.

Siitosmatadori

Toisinaan jostain uroksesta tulee liian käytetty ja sen pentumäärät ylittävät populaation kannalta järkevät rajat. Syitä voi olla monia. Kissa saattaa olla itse hyvin menestynyt, sillä saattaa itsellään olla hyvin menestyneitä jälkeläisiä tai se on tunnetusti jättänyt terveitä jälkeläisiä. Näyttelyissä jaettavat siitoskissojen meriitit saattavat myös kannustaa uroksen liikakäyttöön. Nämä meriitit eivät tosin kerro siitoskissan jälkeläisten terveydestä mitään. Siitosmatadorien käyttö myös rajoittaa muiden urosten käyttöä ja siten luo keinotekoisesti kaventumaa populaatiossa.

4.1.2 Hyvä siitosbirma

Kasvatukseen tulisi käyttää rotustandardin mukaisia birmoja. Siitoskissaa valitessa tulisi huomioida, ettei jalostuksessa käytettäisi kissoja joilla on jokin seuraavista:

- häntäknikki
- karsastus
- valkoisia laikkuja tummilla alueilla tai tummia laikkuja valkoisissa osissa
- mitä tahansa geneettisiä vaurioita
- liian pieni koko (paino)
- huono tyyppi (persialaistyyppi tai siamilaistyyppinen)

4.2 Populaation koko ja rakenne

Rodun elinvoimaisuuden kannalta kasvattajien ja siitosurosten omistajien tulisi olla tietoisia yleisistä populaation kokoon ja rakenteeseen liittyvistä tekijöistä ja niiden merkityksestä rodun jalostukselle

Birmojen populaatorakenteessa on erityispiirteitä, jotka on hyvä tiedostaa kasvatusta suunniteltaessa. Rotuna birmoja pidetään ns. alkuperäisrotuna, joka sekin osaltaan vaikuttanee kasvattajien jalostusvalintoihin.

4.2.1 Pyhä birma populaatio Suomessa

Suomen Kissaliitto ry ylläpitää suomalaisten FIFe-rekisteröityjen birmojen rekisteröintitilastoa.

Pyhä Birman Kissa ry saa vuosittain tilastoidut rekisteröintimäärät käyttöönsä. Tämän lisäksi Pyhä Birman Kissa ry pitää Pawpeds-sukutalutietokantaa ajan tasalla Suomessa rekisteröityjen birmojen osalta.

4.2.2 Jalostuksen painopisteet

Kasvatusvalinnoissa tulisi huomioida kolme tärkeää painopistettä: terveys, luonne ja ulkomuoto. Suurin osa pennuista myydään lemmikkitasoisina, joten tärkeimmät ominaisuudet ovat totta kai terveys ja hyvä luonne. Populaation hoito tulisi nähdä kuitenkin laajemmassa mittakaavassa näiden painopisteiden kautta. Nykyisen birmojen geenikannan säilyttäminen ja myös laajentaminen on jokaisen kasvattajan yhteinen asia. Avoimuus ja yhteistyö kasvattajien välillä on välttämätöntä.

Kasvattajan tulisi aina osata perustella mitä hakee suunnitellusta siitosyhdistelmästä. Uroksissojen omistajilla on kasvatuksessa myös suuri vastuu. Uroksen omistajalla on aina mahdollisuus kieltäytyä kissan käytöstä astutukseen, jos ei näe yhdistelmää parhaaksi mahdolliseksi. Sekä kasvatusnaaraiden että uroksissojen omistajien tulisi olla tietoisia siitä, kuinka monta pentua kyseisellä siitoskissalla jo on ja miettiä tarkkaan kissan siitoskäyttöä, ei pelkästään yllä olevien jalostuksen painopisteiden näkökulmasta, vaan myös geenipoolin monipuolisuuden kannalta.

Taulukko 1 Birmojen rekisteröinnit 1970 - 2012

Rek. vuosi	Urokset	Naaraat	Tuonti- urokset	Tuonti- naaraat	Rek. yht. ko. vuonna	Rek. yht. Suomessa	Kasvattajat
1970			1	1	2	2	
1971							
1972	4	1		1	6	8	1
1973							
1974							
1975			1	1	2	10	
1976	3	1	1		5	15	1
1977	3	5			8	23	2
1978	1	1			2	25	1
1979				1	1	26	
1980			1		1	27	
1981	1	2	2	1	6	33	1
1982		4	1		5	38	2
1983	4	2	1	1	8	46	1
1984	7	5	1	1	14	60	3
1985	5	11		2	18	78	5
1986	11	14	1	1	27	105	8
1987	17	12		2	31	136	9
1988	24	29	6	4	63	199	12
1989	25	21	7	11	64	263	15
1990	52	48	6	7	113	376	27
1991	45	65	2	7	119	495	34
1992	79	73	4	3	159	654	38
1993	82	73	5	5	165	819	44
1994	74	72	1	2	149	968	42
1995	60	73	2	3	138	1 106	34
1996	74	86	5	3	168	1 274	43
1997	81	103	6	8	198	1 472	48
1998	103	120	10	11	244	1 716	48
1999	139	124	3	8	274	1 990	52
2000	129	118	6	5	258	2 248	47
2001	126	146	6	1	279	2 529	56
2002	144	155	2	5	306	2 833	52
2003	183	178	5	4	370	3 203	68
2004	178	151	1	7	337	3 540	63
2005	197	157	4	6	364	3 904	68
2006	179	169	5	9	362	4 266	73
2007	193	169	3	5	362	4 628	74
2008	192	207	4	9	413	5 041	76
2009	170	195	3	4	372	5 413	87
2010	189	164	7	7	367	5 780	85
2011	159	150	6	6	321	6 101	72
2012	148	139	3	5	295	6 396	66
2013							

Taulukon koontanut: Sirpa Rintanen

Aloittelevalle kasvattajalle olisi tärkeää olla oma mentori, kokenempi kasvattaja neuvonantajana. Usein ja varsinkin aiemmin on siitoskissan kasvattaja luontevasti hoitanut tämän tehtävän. On kuitenkin tilanteita jolloin opastusta ei ole mahdollista saada. Kasvattajanimen hankinnan yhteydessä tulee kasvattajaksi aikovan käydä Suomen Kissaliiton järjestämä kasvattajan peruskurssi. Kurssija järjestetään ympäri Suomea rotukissayhdistysten toimesta.

Pyhä Birman Kissa ry:llä on tällä hetkellä (2012) kolme rotuneuvojaa, neuvoa voi hakea myös tätä kautta. Yhdistys järjestää vuosittain jäsentapahtumia, jotka usein liittyvät terveyteen ja kasvattamiseen. Suomen Kissaliiton sivuilta löytyy ohjeita kasvattajalle. Olisi myös suositeltavaa tutustua rotuun käymällä näyttelyissä. Näyttelyissä on mahdollista seurata arvosteluja ja verrata yksilöitä. Samalla kannattaa keskustella paikalla olevien kasvattajien ja rodun harrastajien kanssa, käytännössä näin tutustua rotuun.

4.2.3 Jalostusyksilöiden käyttö ja yhdistelmien sisäsiitosaste

Rodunjalostus ei ole pelkästään yksittäisiä astutuksia tai saman yhdistelmän uusimista kerta toisensa jälkeen. Jalostuksen tulisi olla pitkäjännitteistä, ja jokaisella kasvattajalla tulisi olla oma kasvatussuunnitelma sekä visio siitä, mitä haluaa ja aikoo tehdä rodun hyväksi omalla toiminnallaan.

Jalostuspohjan säilyttäminen laajana luo mahdollisuuden pitää sukulaisuusasteen mahdollisimman pienenä ja siten helpottaa sopivien yhdistelmien luomista. Mikäli runsaasti jälkeläisiä tuottaneessa kissassa todetaan myöhemmin esim. jokin perinnöllinen sairaus, joudutaan jalostustyössä ongelmien eteen. Geenipoolin kaventuminen alentaa rodun yleistä elinvoimaisuutta ja voi esimerkiksi heikentää kissan immuunijärjestelmän toimintaan.

Kasvatusvalintojen avuksi on olemassa hyviä työkaluja kuten sukusiitosaste ja sukukatokerroin, joiden avulla yksilön perimän monipuolisuutta voidaan arvioida kahdelta eri kannalta.

4.2.3.1 Populaation monimuotoisuus ja perinnöllinen muuntelu

Kissojen kasvatusta on pohjimmiltaan jalostusta eli eliön perimän muuttamista ihmisen toivomaan suuntaan. Jalostus on mahdollista vain, jos jalostuksen kohteena olevassa jalostuspopulaatiossa esiintyy tarpeeksi paljon geneettisiä eroja eli monimuotoisuutta. Jos populaatiossa ei esiinny riittävästi geneettistä vaihtelua, sitä on saatava aikaan esimerkiksi risteyttämällä eri geeniperimän omaavia yksilöitä.

Luonnon perinnöllinen monimuotoisuus eli geneettinen diversiteetti perustuu pohjimmiltaan mutaatioihin ja niiden yhdistelmiin. Mutaatiot ovat perimässä tapahtuvia sattumanvaraisia virheitä, joilla voi eliön ja populaation kannalta olla joko hyviä tai huonoja vaikutuksia.

Perinnöllinen muuntelu eli geneettinen polymorfismi

tarkoittaa eliöyksilöiden välillä esiintyviä geenien aiheuttamia eroja, erityisesti populaation sisällä esiintyvää vaihtelua. Muuntelu perustuu siihen, että geneeistä esiintyy populaatiossa rakenteeltaan vaihtoehtoisia muotoja, alleeleja. Suurissa populaatioissa säilyy enemmän muuntelua kuin pienissä.

4.2.3.2 Sukusiitos ja sukusiitosaste

Sukusiitokseen liittyviä olennaisia termejä ovat sukusiitos ja sukusiitosaste. Sukusiitosastetta ei tulisi päästää kohoamaan liian korkeaksi, minkä johdosta liiallista sukusiitosta tulisi välttää.

Sukusiitos tarkoittaa toisilleen läheistä sukua olevien yksilöiden käyttämistä siitokseen. Sukusiitos voi olla suunnitelmallista, mutta valitettavasti myös tietämättömyyttä. Sisäsiitos karsii aina geneettistä vaihtelua. Sisäsiitoksen tavoitteena on vaalia jotain toivottua ominaisuutta (esim. ulkonäkö), käänttöpuolena se voi tuoda esiin joitain ikäviä ominaisuuksia (esim. sairauksia). Mitä läheisempi sukulaisuus on, sen tarkemmin yhdistelmää pitää harkita. Sukusiitosta voidaan välttää käyttämällä eri sukuisia jalostuseläimiä monipuolisesti.

Sisäsiitosta on eriasteista ja sitä mitataan sisäsiitosasteella. Sukusiitosaste esitetään prosenttilukuna 0–100 % väliltä ja se voidaan laskea yksittäisen kissan kohdalta niin monenteen sukupolveen saakka kuin kissan esi-isät ovat tiedossa. Birmoilla sukusiitosaste olisi hyvä laskea aina 10. sukupolveen saakka, jonka jälkeen sukusiitosprosentti birmoilla alkaa nousta enenevässä määrin. Pawpeds-tietokanta (www.pawpeds.com) on sukusiitosastetta laskettaessa erittäin hyvä apuväline.

Kovin läheisiä yhdistelmiä ei suositella lainkaan. Esimerkiksi veli/sisar-yhdistelmänsukusiitosprosentti on 25,0 %, samoin emo/poika-yhdistelmän. Tyypillisesti sisäsiitoksella on pyritty vahvistamaan rodun tyyppiä. Liian tiukka sisäsiitos johtaa lopulta monenlaisiin ongelmiin. Puhutaan sisäsiitos depressiosta. Sen tiedetään heikentävän immuuniteettia, aiheuttavan hidasta kasvua, pienikokoisia aikuisia yksilöitä, pentuekoon pienenemistä, lisäävän pentukuolleisuutta, allergioita ja monella tavalla sairastavuutta. Myös kissan odotettu elinikä lyhenee.

Rodun sukusiitosaste eli rodun kokonaissukusiitos tarkoittaa koko rodun keskinäistä sukulaisuutta toisiinsa nähden. Rodun sukusiitosastetta saadaan pienennettyä vain roturisteytyksillä. Rodun sukusiitosastetta voidaan kuitenkin hidastaa käyttämällä siitokseen yksilöitä, joiden keskinäinen sukusiitosaste on pienempi kuin mitä koko rodun sukusiitosaste on. Birmoilla rodun sukusiitosaste on verrattain korkea eli noin 24–30 %.

4.2.3.3 Sukukatokerroin

Sukukatokertoimella voidaan arvioida yksilön perimän vaihtelun määrää. Sukukatokerroin lasketaan todellisten ja mahdollisten esivanhempien suhteena. Esimerkiksi 5 polven sukutaulussa on maksimissaan 62 mahdollista esivanhempeä, jos sukutaulusta kuitenkin löytyy vain 31 eri kissaa, tarkoittaa se sitä, että puolet perimästä on jo menetetty.

Taulukko 2 Birmojen keskimääräinen sukusiitosasteen kehitys

Syntymä- vuosi	Sukupolvi							
	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1980		5,8	7,03	9,08	14	23,7	30,6	31,6
1981		12,5	13,3	15,5	20,2	26,6	35,4	39,9
1984	6,25	6,25	7,62	10,1	12,9	17,9	24,8	35,6
1986		3,52	5,13	7,01	9,22	13,2	18,2	29,4
1988		1,95	4,3	6,5	7,44	11,1	14,1	21,5
1989		1,56	3,5	5,89	12,2	18,1	25,3	34,2
1989		5,47	6,74	6,9	12,1	14,6	22,9	31,9
1989				0,44	1,75	4,61	11,9	19,4
1989				3,11	6,02	10,9	18,7	32,5
1991				0,11	0,41	2,42	4,76	9,12
1992			0,78	0,9	1,58	2,6	6,31	15,2
1993				0,31	0,44	1,23	4,92	8,84
1993					0,19	0,73	2,97	8,86
1993			2,64	4,27	8,12	10,5	13,7	21,5
1994				0,14	1,73	3,94	12,6	27,9
1994				0,31	0,44	1,23	4,92	8,84
1994				0,7	1,67	2,93	6,84	13,5
1995	3,12	3,12	3,32	4,64	5,8	8,11	12,4	18
1995			0,19	0,94	1,7	3	5,94	10,8
1995		0,78	0,97	1,17	1,58	2,37	4,41	8,42
1996			1,07	2,51	3,5	4,88	6,71	12,1
1997	3,12	3,12	3,32	4,77	5,2	6,22	9,45	14
1997				0,09	0,21	1,29	4,51	11,6
1997			0,58	0,58	0,97	2,14	4,78	10,9
1997			0,39	0,39	1,35	3,53	8,74	18,5
1998	3,12	7,23	7,23	7,52	8,24	9,75	12,1	16,9
1998	6,25	7,03	10,4	11,6	12,6	13,5	15,9	17,9
1999				0,19	1,61	4,74	7,91	11,4
1999						0,17	0,97	4,34
1999				0,53	0,72	1,2	2,48	6,75
2000				0,39	0,67	1,54	4,09	9,18
2000		1,56	3,12	3,12	3,22	3,42	5,11	9,62
2002				0,05	0,26	0,75	1,88	4,39
2003				0,43	0,89	1,32	2,24	3,57
2004		1,56	2,34	3,28	5,02	6,01	7,09	8,25
2006				0,68	1,54	2,8	3,88	5,5
2007								
2008								
2009								
2010								
2011								
2012								
2013								

Mitä pienempi sukukatokerroin on, sitä enemmän variaatiota on jo menetetty, siinäkin tapauksessa, että sukusiitosaste olisi 0. Toisin kuin sukusiitosasteen, tulisi sukukatokertoimen olla mahdollisimman korkea. Sukusiitosasteen ja sukukatokertoimen suhde ei ole täysin suoraviivainen. Mitä sukusiitetympi kissa on, sitä alhaisempi on sen sukukatokerroin. Kahden sukusiitetyn yksilön jälkeläisen, vaikka vanhemmat eivät olisi toisilleen sukua, sukukatokerroin ei voi nousta kovin korkeaksi.

Sukukatokerroin kertoo perimän vaihtelun määrästä yhdistelmissä eri tavalla kuin sukusiitosprosentti. Jos sukukatokerroin on kovin pieni, on perimän vaihtelua jo menetetty, vaikka sukusiitosaste olisi alhainen. Vaikka vain toiselta puolelta tuleva sukusiitos laskee heti sukukatokerrointa, kun taas toisen puolen sukusiitos ei välttämättä näy lainkaan sukusiitosasteessa.

Sukukatokerroin ei kuitenkaan ole oikea työkalu määrittämään populaation perimän monipuolisuutta. Rodun ja yksilön perimän monipuolisuus on syytä pitää erillään, samoin kuin rodun sukusiitosaste ja yksilön sukusiitosaste. Rodussa, jossa on monipuolinen perimä, saattaa olla yksilö, jonka perimä on yksipuolinen ja toisinpäin. Samansuuruisen sukusiitosasteen tai sukukatokertoimen voivat saada täysin erisukuisetkin yksilöt. Sukukatokerroin kertoo nimenomaan yksilön perimän monipuolisuudesta.

4.2.3.4 Roturisteytys (out-crossing)

Roturisteytyksellä voidaan tuoda uutta geenivaihtelua rotuun ja vähentää sisäsiitosta. Perinteisesti birmoilla on käytetty persialaisia tuomaan uutta verta rotuun. Tämän tyyppinen jalostus vaatii aina erikoisluvan ja se vaatii tiukkaa suunnitelmallisuutta ja kokemusta kasvattamisesta.

4.2.4 Birmapopulaation rakenne 2002–2010

Birmojen Suomessa kasvatettua populaatiota on tarkasteltu viimeisten kolmen sukupolven osalta kissoista, jotka ovat syntyneet vuosien 2002 ja 2010 välillä. Kissojen yhden sukupolven oletetaan olevan kolme vuotta. Nuorempia kissoja ei ole otettu mukaan sillä kaikkia näitä nuorempia kissoja ei ole vielä ehditty käyttämään siitokseen.

4.2.4.1 Tilastotietoa birmojen populaatiokoosta

Pawpeds-sukutietokanta on erittäin kattava suomalaisten birmojen osalta, joten populaatiolaskelmissa käytetyissä laskelmissa on käytetty Pawpedsista saatavaa tilastotietoa. Lähdetietoja on verrattu rekisteröintitilastoihin, jotta mahdolliset tilastovääritykset voitaisiin pois sulkea mahdollisimman kattavasti.

Taulukko 3 Syntyneet suomalaiset birmat vuosilta 2002-2010

Koko otos	3 169
Uroksia	1 625
Naaraita	1 544

Koko otoksessa uroksia on 51,3 % ja naaraita 48,7 %.

Taulukko 4 Siitokseen käytetyt suomalaiset birmat vuosilta 2002-2010

Siitoksessa käytetyt	564
Uroksia	172
Naaraita	392

Kaikista syntyneistä kissoista alle 17,8 % on käytetty siitokseen. Siitosurosten osuus on 30,5 % ja naaraiden 69,5 %. Kaikista syntyneistä uroksista vain 10,6 % on jatkanut sukuaan ja taas kaikista syntyneistä naaraista 25,4 % on jatkanut sukuaan. Kasvattajien kannattaisi miettiä miten syntyviä pentuja voitaisiin käyttää siitokseen laajemmin kuin tällä hetkellä. Jos siitoksesta poistuu jokainen sukupolvi suurin osa potentiaalisesta geenimateriaalista, menetämme merkittävästi jalostuspohjan laajuutta.

Siitokseen on käytetty keskimäärin 57 urosta ja 130 naarasta per sukupolvi. Siitokseen käytettyjen urosten ja naaraiden suhde on 0,4 kun minimi suositus olisi 0,7. Siitoskissojen kokonaismäärä olisi hyväksyttävällä tasolla, mikäli kissat eivät olisi läheistä sukua toisilleen ja mikäli pentuja olisi syntynyt yhtä monta per siitoskissa. Nyt pentuja on syntynyt 1-55 pennun välillä keskimäärin 11 per siitosuros ja 5 per siitosnaaras.

4.2.4.2 Tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko kuvaa niiden yksilöiden määrää, jotka ovat siirtäneet geenejään seuraavaan sukupolveen eli kissoja, jotka ovat jatkaneet sukuaan. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko on, sitä nopeammin rodun sukusiitosaste lisääntyy. Voidaan sanoa, että koko rodun geneettinen monimuotoisuus on suoraan verrannollinen siitoskissojen määrään.

Teholliseen populaatiokokoon ja jalostuspohjan laajuuteen vaikuttaa merkittävästi myös kasvatukseen käytettyjen urosten ja naaraiden suhde. Ihanne olisi, jos sukua jatkaisi yhtä monta urosta ja naarasta.

Tehollinen populaatiokoko (Ne) lasketaan kaavalla:

$$Ne = 4 * Nm * Nf / (Nm + Nf)$$

Nm = lisääntyneiden urosten määrä
Nf = lisääntyneiden naaraiden määrä

Lisääntyneiden urosten määrä on 172 ja naaraiden 392. Näillä tiedoilla teholliseksi populaatiokooksi saadaan 478 kolmen sukupolven ajalta. Luku kertoo, että koko reilun 3000 syntyneen birman geenivaihtelu vastaa 478 erisukuisen kissan geenejä. Toisin sanoen birmojen geenipooli vastaa vain noin 15 % siitä mitä se ihanteellisessa tilanteessa voisi olla. Ihanteeseen ei tosin koskaan päästä, mutta käytämällä uroksia ja naaraita tasaisesti ja ottamalla sukusiitoksen huomioon, tilannetta voidaan parantaa.

Yhden sukupolven tehollinen populaatiokoko on 160. Vähimmäissuositus on 100-200 yhden sukupolven aikana.

4.2.4.3 Isovanhempien jalostuspanokset

Jalostuspanoksilla mitataan rodun pentuemäärän ylittuotantoa verrattuna järkevään määrään pentuja rodun kokonaissukusiitokseen nähden. Yhdellä pennulla on kaksi jalostuspanosta, joista toinen tulee isän isältä ja toinen emon isältä.

Vuosien 2002 ja 2010 välillä siitokseen on käytetty yhteensä 564 birmaa. Jokaisella kissalla on kaksi jalostuspanosta, joten jalostuspanoksia on yhteensä 1128. Yhdessä sukupolvessa jalostuspanoksia on siis 376.

Taulukko 5 Isovanhempien jalostuspanokset

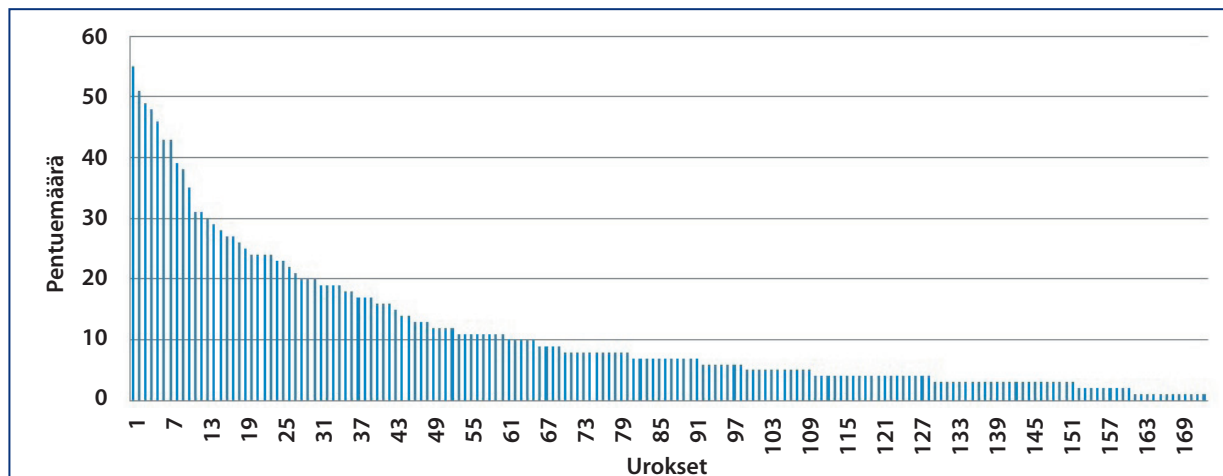
Siitoksessa käytetyt	564
Jalostuspanokset	1 128
Jalostuspanokset sukupolvessa (3 vuotta)	376
Pentumäärä urosta kohden (5 %)	19

Yhden siitosuroksen osuus sukupolven aikana syntyneiden pentujen määrästä ei saisi ylittää 5 %. Jos uroksia käytetään tasaisesti, urosten isoina antamien jalostuspanosten määrä tulisi jäädä alle tuon 5 %:n. Yhden sukupolven jalostuspanoksien määrästä 5 % on 19. Huolimatta siitä kuinka pitkä uroksen siitosura on vuosissa, kyseinen luku tarkoittaa enimmäispentumäärää, jota yksi uros ei saisi ylittää pentujensa määrässä koko elämänsä aikana.

Sekä kasvattajien että erityisesti siitosurosten omistajien tulisi tiedostaa, että populaation geenivaihtelu nykyisellä siitosurosten määrällä heikentyy merkittävästi, mikäli pentumäärä yhtä urosta kohti ylittyy huomattavasti tuosta 19 pennusta. Toisaalta populaation koko potentiaalia ei myöskään tule käytettyä tehokkaasti hyväksi, mikäli pentumäärät jäävät useimmalla uroksella oleellisesti alle tuon ihannepentumäärän.

Kun tarkastellaan lähemmin otoksessa olleita 172 siitosurosta, voidaan todeta, että 30 urosta on tuottanut enemmän kuin 19 pentua. Näiden 30 uroksen yhteenlaskettu pentumäärä on 946. Suositeltava pentumäärä näille uroksille olisi ollut 564.

Taulukko 7 Pentuemäärä urosta kohden



Taulukko 6 Pentujen ylittuotanto

Ylittäneiden urosten määrä	30
Ylittäneiden urosten pentumäärä	946
Ylittäneiden pentujen jalostuspanokset	1 892
Suosittelava pentumäärä 5 % ylittäneille uroksille	564
Ylittuotanto (jalostuspanosta)	1 328
Ylittuotanto (%)	117,7

Suosittelun pentumäärän ylittäneiden urosten pentumäärästä voidaan laskea jalostuspanoksien määrä, joka on 1892. Koko rodun ylittuotanto on näin ollen 1328 jalostuspanosta, joka on 117,7 % ylittuotantoa siihen nähden kuinka montaa urosta on kokonaisuudessaan käytetty siitokseen.

Siitoskissoja tulisi käyttää tasaisesti, jolloin jokaisesta pentueesta olisi hyvä jättää siitokseen enemmän kuin vain yksi pentu. Parempi olisi esimerkiksi käyttää pentueen kahta urospentua yhtä paljon siitokseen kuin pelkästään toista pentua. Samalla täytyy myös muistaa, että niin uroksia kuin myös naaraita tulisi käyttää siitokseen yhtä paljon. Tällä hetkellä tosin uroksien siitoskäytön lisääminen korostuu. Jalostuspanoksia ja uroksien siitoskäyttöä voidaan tarkastella myös taulukossa 7 olevan kuvaajan avulla. Mitä tasaisempi kuvaaja on, eli uroksia käytettäisiin jokaista ihanneäärää, sitä paremmin geneettinen monipuolisuus säilyisi rodussa.

4.2.4.4 Siitosurokset isoisinä

Populaation monipuolisuuteen vaikuttaa myös se kuinka paljon siitosurokset esiintyvät isoisinä. Toisin sanoen onko kyseinen geeniperimä saanut jatkoa vai onko yhdistelmä ollut kertakokeilu ilman pitkän aikavälin kasvatussuunnitelmaa.

Vuosien 2002 ja 2010 välisenä aikana 111 siitosurosta on jatkanut sukuaan. Noin kaksi kolmas osaa eli 65 % kaikista siitokseen käytetyistä uroksista on jatkanut sukuaan. Toisaalta tämä määrä on vain 6,8 % kaikista syntyneistä uroksista.

Isoisinä olevista uroksista 29 urosta on ylittänyt ihannepen-

tumäärän eli 19 pentua. Pentuja näillä uroksilla on 920, josta voidaan laskea jalostuspanoksien määräksi 1840. Suositeltava pentumäärä näille uroksille olisi ollut 545 pentua. Ylituotantoa on siis 115 %. Merkittävää on huomata, että nämä 29 urosta tuottivat melkein 30 % kaikista syntyneistä pennuista.

Toivottavaa olisi, että kasvattajat ja siitosurosten omistajat kiinnittäisivät enemmän huomiota suvun jatkamiseen myös seuraavassa sukupolvessa. Valitettavasti geenipooli ei hyödy niiden urosten jälkeläisistä, joiden yksikään pentu ei jatka sukuaan.

Populaation kannalta on erittäin ikävää, mikäli kasvattajien kasvattamat pennut kerta toisensa jälkeen eivät jatka sukuaan. Kasvattajien olisi hyvä miettiä kasvatuksensa merkitystä ja tarkoituksia mikäli samaa yhdistelmää toistetaan useamman kerran ilman, ettei jatkoon jätetä yhtään pentua.

Taulukko 8 Isoisien jalostuspanokset ja ylituotanto

Uroksien esi-isät	111
Ylittäneiden isoisien määrä	29
Ylittäneiden isoisien pentumäärä	920
Ylittäneiden pentujen jalostuspanokset	1 840
Suosittelava pentumäärä	545
Ylituotanto (jalostuspanosta)	1 295
Ylituotanto (%)	115

4.2.4.5 Birmojen keskimääräinen pentuekoko

Birmojen keskimääräinen pentuekoko on 2000-luvulla ollut jokainen vuosi kolme pentua per pentue. Vaihtelua on yhden ja seitsemän pennun pentuekoon välillä. Pentuekoon olisi hyvä kiinnittää huomiota. Mikäli naaraan synnytys on toistuvasti vaikea tai syntyvien pentujen määrä on jokaisen pentueen kohdalla keskiarvoa pienempi, voi olla paikallaan miettiä naaraan käyttöä uudestaan.

Yleensä roturisteytys saa aikaan pentumäärien kasvun ja mahdollisimman kaukaista sukua olevien siitoskissojen pentuekoot ovat yleensä suuremmat. Ongelmitta synnyttävällä ja suuria pentueita tuottavan naaraan jälkeläisillä mitä todennäköisesti on myös jatkoa ajatellen elinvoimaiset geenit.

4.2.5 Jalostuspohjan laajentaminen tulevaisuudessa

Jos vertailtaisiin siitoskissojen käyttöä 1990-luvun ja 2000-luvun välillä, tietoisuus sukusiitoksesta ja geeniperimästä on mitä ilmeisimmin parantunut tai ainakin ympäristökijät ja työkalut ovat helpottaneet populaatiokoon hallintaa. Internet ja sosiaalinen media ovat oleellisesti helpottaneet kasvattajien verkostoitumista. 2000-luvulla syntyneiden siitoskissojen joukossa ei ole enää niin suurta ylituotantoa kuin 1990-luvulla eikä ns. siitosmatadoreja esiinny enää yhtä paljon. Jalostuksessa on totuttu käyttämään ainakin jonkinasteista suku- ja linjasiitosta, mutta ajatusmaailma on vähitellen muuttumassa.

4.2.5.1 Keinoja jalostuspohjan laajentamiseen

Miten jalostuspohjaa sitten voidaan laajentaa tulevaisuu-

desa? Avainroolissa ovat kasvattajat ja uroksen omistajat, joiden avoimuus ja yhteistyökyky ovat erityisen tärkeitä. Sukusiitosasteen nousua saadaan hidastettua valitsemalla mahdollisimman kaukaista sukua toisilleen olevat siitoskissat, mutta kuten jo aiemmin todettiin, rodun sukusiitosastetta saadaan pienennettyä vain roturisteytyksillä.

Jokaisen kasvattajan olisi hyvä tutustua oman siitoskissan sukusiitosasteeseen ja löytää sellainen siitosyhtälö, jossa pentujen sukusiitosaste olisi pienempi kuin vanhempien. Kokonaissukusiitosprosentti olisi hyvä saada lähemmäs 20 % kuin 30 %. Valitettavasti alle 25 % sukusiitosasteeseen voi joutua etsimään kauankin sopivaa yhdistelmää mutta mahdottomuus se ei ole.

Vuoden 2011 lopussa Suomen Kissaliitto ry myönsi ensimmäisen erikoisluvan roturisteytykselle, jossa emona on birma. Roturisteytys edellyttää aina erikoisluvan anomista ja se myönnetään vain tarkasti harkituin kriteerein. Kun KTO:ta seuraavan kerran päivitetään, voimme toivottavasti myös seurata kuinka tuo roturisteytys toteutui ja saavuttiko se ne tavoitteet, jotka astutuserikoisluvulle asetettiin.

Roturisteytys on aina tarkkaan harkittu projekti, joka on usein monen vuoden työ ja vaatii ympärilleen aktiivien kasvattajaverkoston. Jokainen suomalainen kasvattaja ei ymmärrettävästi ole kasvatuksessaan tässä vaiheessa tai ylipäänsä valmis osallistumaan roturisteytysprojektiin. Jokainen suomalainen kasvattaja tosin voi verkostoitua ulkomaalaisten kasvattajien kanssa ja auttaa suomalaista birmakasvatusta tuomalla ulkomailta tuontikissan joko yhteistyössä toisten kasvattajien kanssa tai omien kontaktien kautta.

Kissan tuonti ulkomailta ei välttämättä merkitse ylitsepäsemätöntä taloudellista ponnistusta. Monesti kasvattajien kesken myös vaihdetaan pentuja, jolloin geeniperimä laajentuu puolin ja toisin. Siitoskissojen tuontia tulisi kannustaa ja korostaa entistä enemmän. Uudet yksilöt ovat aina parannus populaatiokoon kannalta, vaikka näiden yksilöiden kokonaissukusiitos ei olisikaan erityisen alhainen. On myös hyvä korjata vääriä mielikuvia siitä, ettei kannattaisi tuoda montaa saman pentueen tai yhdistelmän pentua. Mikäli tällaisia sisaruksia käytetään tasaisesti siitokseen, antavat ne geenipoolille tervetullutta piristettä.

4.2.6 Birmojen levinneisyys maailmalla

Pyhä birma rotu on levinnyt maailmanlaajuisesti ja voi sanoa että sitä kasvatetaan lähes kaikilla mantereilla. Populaatioiden kokoa eri maissa on hyvin vaikea arvioida. Rodun suosiota voi lähinnä päätellä eri maiden birmayhdistysten määrästä ja aktiivisuudesta. Suomalaisten birmojen takana on vahvasti ruotsalaisia kissoja. Birmoja on tuotu myös muista Euroopan maista. Virolaisten kasvattajien kanssa on suomalaisilla ollut yhteistyötä, mutta vielä suuntana on ollut enemmän viedä birmoja Viroon kuin tuoda uusia linjoja sieltä Suomeen. Sama pätee Venäjälle. Kasvatustyö näissä maissa menee kuitenkin eteenpäin ja tätä kautta varmasti myös yhteistyö lisääntyy.

Ruotsissa toimii Birmasällskapet-niminen birmayhdistys. Vuosien mittaan suomalaisia kasvattajia on ollut ko. yhdistyksen jäsenenä. Ruotsista tuodaan Suomeen kasvatus- ja näyttelytasoisia birmoja. Suomesta myös viedään Ruotsiin birmoja ja käydään näyttelyissä. Myös Norjasta on tuotu birmoja Suomeen. Pohjoismaissa käytetään pitkälti samoja linjoja.

Keski- ja Etelä-Euroopasta on vuosien varrella tuotu birmoja eri maista. Suomessa on käytössä esimerkiksi saksalaisia, ranskalaisia, tanskalaisia ja Italialaisia linjoja. Keski-Euroopassa välimatkat ovat lyhyet ja samat linjat ovat useammassa eri maassa käytössä. Tämä tekee uuden eriskuisen kissan tuomisen haastavaksi. Tuontiin näistä maista vaikuttaa myös kirjava yhdistysten ja kattojärjestöjen määrä. Lisäksi näissä maissa saattaa jotkin yhdistykset sallia hopeabirmojen ja FiFessä hyväksymättömien värien (kaneli, beige, savu jne.) kasvatuksen. Tämä asettaa haastetta kasvattajan selvitellessä potentiaalisen pennun sukutaulua ja taustalla olevia kissoja.

Iso-Britanniassa toimii useampi eri birmayhdistys. Pyhä birma-kasvatus on maassa vakiintunutta ja sillä on pitkät perinteet. Tuonti Iso-Britanniasta on ollut vähäisempää. Syynä saattaa olla maan aiempien vuosien tiukemmat tuonti- ja vientisäännöt sekä englantilaisten kasvattajien haluttomuus myydä pentujaan ulkomaille.

Australiasta, Uudesta-Seelannista ja Yhdysvalloista on tuotu birmoja. Näissä maissa kasvatetaan myös FiFessä hyväksymättömiä värejä. Euroopasta on viety birmoja näihin maihin ja etenkin Keski-Eurooppaan myös tuotu. Haasteena on pitkä lentomatka kissalle. Populaation kokoa on vaikea arvioida.

Tuntemattomimpia alueita birmakasvatuksen suhteen ovat Etelä-Amerikka ja Afrikka ja ehkä yllättäen Aasia (johon birman juuret johtavat). Näissä maanosissa on birmakasvattajia, mutta yhteistyötä näihin suuntiin ei ole juurikaan ollut.

4.3 Luonne

Pyhä birma on rauhallinen, lempeä, lojaali ja sopeutuva kissa, minkä vuoksi birmaa on helppo pitää kauniina, hienostuneena ja erittäin rakastettuna. Birma on utelias ja avoin tutustumaan kaikkeen uuteen. Birmat yleensä pitävät ihmisistä ja muista eläimistä. Sosiaalisuutensa ja sopeutuvuutensa vuoksi birma tulee yleensä hyvin toimeen isommisakin perheissä ja muiden lemmikkien kanssa. Samoin se on yleensä hyvin käyttäytyvä ja sopeutuva näyttelykissana. Birma kuitenkin pitää myös rauhasta ja hiljaisuudesta, joten sillä pitäisi olla aika ajoin mahdollisuus vetäytyä omaan rauhaan ja hiljaisuuteen. Yksin birma ei yleensä viihdy pitkiä aikoja. Ollakseen onnellinen birmalla on oltava seuraa joko perheenjäsenistä tai muista lemmikeistä. Koirienkin kanssa birmat tulevat yleensä hyvin toimeen, mutta sillä edellytyksellä, että koira "osaa käyttäytyä". Birma ei nimittäin pidä siitä, että sitä yritetään ajaa takaa tai jahdata.

Birma selviytyy sopeutuvaisuutensa vuoksi melko mutkattomasti perheessä tapahtuvista elämänmuutoksista esim. avioero, lapsen syntymä, uusi lemmikki tai muutto. Sen sitoutuneisuus ja lojaalisuus omaan perheeseen on kuitenkin huomioitava muutostilanteissa. Joillakin yksilöillä on taipumus sitoutua voimakkaasti yhteen ihmiseen, jolloin näiden kissojen hyvinvointi ja onnellisuus on sidoksissa tämän henkilön läheisyyteen ja huolenpitoon. Näille birmoille eroaminen omasta ihmisestä voi olla iso stressin aihe.

Birma ei yleensä ole kovin äänekäs kissa. Se käyttää yleensä muita keinoja kuin ääntä saadakseen omistajansa ymmärtämään, mitä se haluaa. Tyypillisesti birma viestittää haluamansa "puskemalla" kohdettaan kevyesti päällään tai

vartalollaan tai ottamalla omistajaan tiiviin katsekontaktin. Jos nämä keinot eivät tehoa, saattaa birma puraista omistajansa kevyesti esimerkiksi pohkeesta huomion kiinnittämiseksi; se yleensä tehoaa. Närkästyksensä birma ilmaisee tehokkaasti ns. birmayskällä, joka on tyypillistä birmoille, vaikka ihan kaikki yksilöt eivät tätä ominaisuuttaan tuo esiin. Birmayskä on yhdistelmä syvältä kumpuavaa tukahdutettua, lyhyttä murinaa ja haukotusta.

Uteliaana kissana birma on leikkisä. Minään merkittävänä saalistajana birmaa ei yleensä voi pitää, mutta pallojen, leikkihiirien, nauhojen ym. heittäminen ja niiden perässä juokseminen tuottaa birmalle suurta huvia. Jotkut birmat pitävät "noutoleikeistä", eli ne ovat oppineet palauttamaan omistajalleen heitettyjä tekstiilileluja (hiiriä, palloja, hiuslenkkejä, tms.). Leikkiminen, ja joskus riehaantuminenkin, sujuvat birmoilta ikään katsomatta, mutta ne eivät yleensä melua tai saa aikaan tuhoja.

Jotkut birmat ovat "nirsoja" syömään, mutta tämä ominaisuus saattaa johtua enemmän siitä, että birmojen omistajat ovat taipuvaisia hemmottelemaan ihanaa lemmikkiänsä myös ruualla. Rotupiirteenä nirsoutta ei voi pitää.

Kiima-aikana birmanaaras on yleensä hyvin levoton. Samoin leikkaamaton birmauros voi käyttäytyä levottomasti, vaikka naaraita ei olisikaan lähistöllä. Urokset kulkevat paikasta toiseen, saattavat mouruta kovaäänisesti ja merkkaila ympäristöönsä virtsalla. Jotkut naaraatkin voivat kiima-aikoina merkkaila, vaikka ne muutoin eivät näin teekään. Birma ei yleisesti ole erityisen kova merkkailija, mutta tämä taipumus on yksilöllistä ja osaksi myös ympäristön olosuhteista aiheutuva.

Birman luonne tällä hetkellä vastaa Suomessa melko hyvin rodusta kertovia esittelykuvauksia. Poikkeuksellisen arkoja ja syrjäänvetäytyviä yksilöitä kuitenkin on, vaikka niiden määrää on vaikea arvioida. Arkuus ja syrjäänvetäytyvyys voivat johtaa stressistä tai pelosta johtuviin käyttäytymishäiriöihin kuten aggressiivisuus ja merkkailu, tai terveydellisiin ongelmiin. Tällä hetkellä näkee esimerkiksi kissanäytelyissä harvoin aggressiivisia tai vihaisia birmoja, mutta yksittäisiä aggressiivisia kissoja kyllä on.

4.4 Terveys

4.4.1 Suomen Kissaliitto ry:n kasvatus- ja rekisteröintisääntöihin sisällytetyt sairaudet

Suomen Kissaliitto ry:llä ei tällä hetkellä ole rotukohtaisia suosituksia.

4.4.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet

Pyhä Birman Kissa ry:n hallitus perusti vuoden 2004 alusta rodulle oman terveystyöryhmän, jonka tarkoituksena on tiedottaa jäsenille kissan hyvinvointiin liittyvistä asioista, SRK:n säännöistä sekä hankkia tietoa birmojen terveystilanteesta, mahdollisista periytyvistä sairauksista ja muista terveysongelmista, joita rodulla voi esiintyä.

Vuosien 2004–2006 aikana terveystyöryhmä toteutti kyselyn eläinlääkäreille, ja tarkoituksena oli kartoittaa birmojen terveydentilaa eläinlääkäreiden kokemuksen pohjalta. Kyselylomakkeita lähetettiin sekä lääkäriasemille että yksittäisille eläinlääkäreille. Kyselyyn vastanneiden lääkäreiden

birma-asiakkaiden käyntejä oli vuoden otannalla yhteensä noin neljäsataa, tosin yleisin käynnin syy oli rokotus tai muu vastaava hoitotoimenpide.

Vastauksissa mainittiin birmoilla esiintyvän FIP-tapauksia, joka on ongelmana myös tuontikissoilla. Lisäksi tuli esiin muutama yksittäinen HCM- ja syöpätapaus, yleisempiä olivat suolisto-, anaalirauhas- ja virtsatulehdukset, sekä synnytysvaikeudet ja kohtutulehdukset, pennuilla silmätulehdukset. Pääosin samoja ongelmia ja vaivoja esiintyi myös birmojen omistajille, kasvattajille ja siitosurosten omistajille suunnatuissa kyselyissä, näille ryhmille oli laadittu omat hieman eri painotteiset kyselylomakkeet. Kyselyjen tulokset on julkaistu Pyhä Birma 3/2006 -lehdessä.

Vuonna 2006 yhdistyksen hallitus päätti tukea ruumiinavausten teettämistä korvaamalla puolet avauskuluista, mikäli ehdot täyttyivät. Sairaus/kuolinsyy-lomakkeella omistaja antaa suostumuksen siihen että kuolinsyyn tiedot ovat yhdistyksen käytettävissä rodun terveyden edistämiseksi. Vuonna 2008 saimme Eläinlääkärilehden ruumiinavaus-avauskulujen korvaamista esittelevän artikkelin näyttävästi. Eläinlääkäriliiton jäsenrekisterin osoitteiston mukaisesti lisäksi lähetettiin kaikille toimiville eläinlääkäreille ja opiskelijoille postitse kirje, jossa esittely ja tiedot korvausmenettelystä. Vuodesta 2008 alkaen avauskulut on korvattu täysimääräisenä.

Vuosina 2004–2008 toteutetut terveystutkimukset eivät ole tuottaneet odotettua ja toivottua runsasta palautetta, mutta ovat kuitenkin tuoneet esiin suurimmat terveysongelmat, ja tärkeää on niiden tiedostaminen ja huomioiminen kasvatuksessa.

Tiedot yhdistykselle ilmoitetuista sairastapauksista sekä kuolinsyistä on koottu taulukoihin, jotka on julkaistu mm. Pyhä Birma -lehdessä 2/2011. Taulukoihin on koottu erikseen lähinnä Eviran suorittamiin ruumiinavauksiin perustuvat eli varmat kuolinsyyt, muihin tietoihin perustuvat kuolinsyyt sekä ilmoitetut sairastapaukset. Myös joitakin sydänultratuloksia on yhdistykselle ilmoitettu.

Laadituista taulukoista voi todeta, että yleisin yhdistykselle ilmoitettu birman kuolinsyy on FIP (15 varmaa ja 7 todennäköistä tapausta), jonka jälkeen toisena isona ryhmänä tulevat erilaiset sydänongelmat (6 varmaa ja 3 todennäköistä tapausta). Lisäksi kolmesta vastaanotetusta sydänultraustuloksesta yksi oli rajatapaus ja sairastapauksista löytyi yksi HCM. Edellä mainitut lienevät ne sairaudet, joiden torjuntaan birmakasvattajien tulisi erityisesti kiinnittää huomiota. Munuaissairaudet ovat taulukoissa kolmas iso ryhmä, mutta ne ovat tyyppillisesti vanhojen kissojen sairauksia kaikissa roduissa, joten niiden tilanne ei liene niin huolestuttava.

Muun muassa anaalirauhasongelmista on tullut terveystyöryhmälle tähän mennessä ainoastaan kaksi ilmoitusta, vaikka yleisessä keskustelussa anaalirauhasongelmat esiintyvät melko runsaasti. Epäselvää vielä tällä hetkellä on koetaanko ongelmat niin vähäpätöisinä, että niistä ei muisteta kertoa, vai onko ongelma birmoilla kuitenkin melko harvinainen.

Taulukoita tutkiessa on hyvä muutoinkin muistaa, että tulokset ovat ainoastaan suuntaa-antavia pienen otosmäärän vuoksi. Yhdistykselle on ilmoitettu vain murto-osa

tutkimusaikana menehtyneiden birmojen kuolinsyistä. Jos ajatellaan, että birmojen keskimääräinen elinikä olisi vaikka 15 vuotta, niin 15 vuotta sitten rekisteröitiin 168 birmaa, eli vuodessa pitäisi saada tiedot n. 160 kissasta. Nyt on kuuden ensimmäisen vuoden aikana saatu vain 53 kissan kuolinsyytiedot.

Lähde: Pyhä Birman Kissa ry:n terveystyöryhmä

4.4.3 Yhteenveto pyhä birmalla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Tietoa birmojen sairauksista muissa maissa löytyy lähinnä Internetistä. Lähteinä on käytetty Pawpedsia, Ruotsin birmayhdistyksen kotisivuja ja lisäksi satunnaisia muita linkkejä. Birmoilla ei ole tällä hetkellä erityisiä sairauksia, joita Suomen Kissaliitto testauttaisi. HCM ja FIP ovat kansainvälisesti birmoihin liitettyjä ja tutkittuja sairauksia. Lisäksi viitauksia harvinaisempiin sairauksiin pyhillä birmoilla löytyy. Nämä kuitenkin vaikuttaisivat yksittäisemmiltä tapauksilta, eikä tutkimustietoa ole riittävästi, jotta voisi yleistää. Nämä on kuitenkin hyvä pitää mielessä ja raportoida yhdistykselle, jos omalla kohdalla tulee vastaan.

HCM

Viime vuosina on enenevässä määrin pinnalle noussut HCM-sydänsairaus. Kuinka paljon sitä birmoilla esiintyy, ei vielä tiedetä. Viitteitä sairauden esiintyvyydestä ja perinnöllisyydestä löytyy. Jo nyt kasvattajat Suomessa ovat ryhtyneet tutkituttamaan ultraäänitutkimuksella kasvatuskissojen sydämiä. Tällä hetkellä ohjeet kuitenkin puuttuvat sille, minkä ikäisiä kissoja tulisi tutkia ja kuinka usein. Ruotsissa kasvattajille on annettu jo tarkemmat ohjeet. Myös Pawpedsissa on ohjeistus kasvattajille HCM:n testaukseen, ohjeet on tehty Maine Coon rodulle tehtyjen kartoitusten pohjalta. Sydänsairauksia on tiedossa kolmea tyyppiä: HCM hypertrofinen kardiomyopatia, RCM restriktiivinen kardiomyopatia ja DCM dilatoiva kardiomyopatia (harvinainen). HCM diagnoosi on yleisin, mutta tilanne saattaa muuttua, kun tietoa saadaan lisää sekä eläinlääkäreille että kasvattajille. Parantavaa hoitoa ei sairauteen ole, oireita voidaan jonkin verran lievittää ja lääkkeiden avulla sairauden etenemistä hieman hidastaa. HCM periytyy dominoivasti ja siten teoriassa on mahdollista poistaa jalostuksesta geeninä kantavat yksilöt. Birmoille ei vielä ole olemassa omaa geenitestiä. RCM sitä vastoin kehittyä myöhään ja se usein havaitaan vasta kun kissa on jo sairastunut vakavasti. Ultraäänitutkimuksella sitä on vaikea diagnosoida varhain. RCM myös periytyy resessiivisesti. Ruotsalaisten tutkimusten perusteella saattaa olla, että juuri RCM olisi birmoilla tavallisempaa kuin HCM. Koska RCM periytyy peittyvästi ja on hankalaa diagnosoida varhain, on Ruotsissa kasvattajille suositeltu säännöllistä kasvatusbirmojen tutkimista. Ohjeena on tehdä ensimmäinen sydäntutkimus ultraäänellä kissan ollessa 1-vuotias tai viimeistään ennen ensimmäistä astutusta. Tämän jälkeen vuoden välein niin kauan kuin kissa on jalostuskäytössä. Kastrotuista kissoista suositellaan tarkastettavan uudestaan viimeistään noin 8-vuotiaana. (<http://www.birma.se/page/page.aspx?id=14>).

FIP

Toinen vakava birmoihin liitetty sairaus on maailmanlaajuisesti FIP eli kissan tarttuva vatsakalvontulehdus. Jälleen

sairastuneiden määristä tai FIP:n esiintyvyydestä rodussa ei ole tarkkoja lukuja. Tähän sairauteen ei ole olemassa parantavaa hoitoa eikä testiä jolla saataisiin varma diagnoosi. Sairastuneet kissat ovat yleensä nuoria 6-12kk ikäisiä, toki myös vanhoja yli 13-vuotiaita, kun immuniteetti heikkenee. FIP aiheutuu kissojen koronaviruksen muuntuneesta muodosta. Coronavirusta esiintyy kissoissa normaalistikin, mutta joissain tapauksissa virus muuntuu. Tämän lisäksi kissan sairastumiseen vaaditaan sen geneettinen alttius eli geneettisesti heikko immuniteetti. Sairauden riskitekijöiksi on esitetty monikissataloudet ja rotukissakasvatus. Nämä siksi että kissat altistuvat helpommin koronavirukselle kun niitä on enemmän, kissat liikkuvat esim. näyttelyissä ja astutusmatkoilla, hygieniasta on hankalampaa huolehtia jne. Kasvatuksen taas esitetään kaventavan geneettistä pohjaa ja näin altistavan heikomman immuniteetin periytymiselle (Felina kissaklinikka). Ruotsin birmayhdistys osallistuu aktiivisesti tutkimukseen jossa FIP:n perinnöllisyyttä tutkitaan. (<http://www.birma.se/page/page.aspx?id=26>).

Leslie A. Lyonin johdolla tehdään FIP tutkimusta, jossa mukana ovat roduista pyhä birma ja burma. Tutkimuksessa ovat mukana yliopistot Bristolista ja Sydneystä sekä UC Davis. Linkki tutkimukseen: <http://www.worldofbirmans.co.uk/fp%20research.html>

PKD

Polykystinen munuaistauti on munuaisia rappeuttava sairaus, jossa munuusiin muodostuu kystia ja munuaiset suurenevät. Tauti periytyy autosomaalisesti dominantisti eli kumpikin sukupuoli voi sen periä, yleensä toinen vanhemmista sairastaa ja jälkeläisillä 50% riski sairastua. PKD yhdistetään pitkäkarvakissoihin ja erityisesti persialaisiin. Koska birmojen jalostuksessa on käytetty persialaisia, on kansainvälisesti eri maissa menneinä vuosina testattu jalostuskissat tämän varalle. Persialaisilla on käytössä luotettava DNA-testi. Birmojen kohdalla munuaiset on tutkittu ultraamalla yli 10kk ikäisiä kissoja, koska luotettava geenitestiä ei birmoille vielä ole.

Wobbly kittens eli tärkevät pennut

Wobbly kittens -oiretta tai sairautta esiintyy myös Suomessa ja se mainitaan myös ulkomaisissa lähteissä (Eurooppalainen kissasivusto, Englanti, Australia, Saksa). Kyseisessä ilmiössä pentujen liikkeet ovat tärkeviä (ataksia: aivo-, kuu- loperäinen tai sensorinen). Taustalla voi olla neurologisia ongelmia (aivoperäisiä) tai joissain tapauksissa kyseessä on pennun heikkous (http://www.fabcats.org/owners/wobbly_kittens/info.html 9.7.2012). Birmojen kohdalla mainitaan resessiivisesti periytyvä hypomyelinisaatio. Oireet alkavat 2,5-3 viikon ikäisellä pennulla, joka pyrkii liikkeelle. Motorinen oirekuva helpottaa hiljalleen ja luovutusiästä eteenpäin korjaantuu täysin ainakin enemmistöllä. Täri- nään ei ole hoitoa, se ei aiheuta kipua pennulle, eikä vaadi pennun lopettamista. Toki pennun kehitystä pitää seurata yhdessä eläinlääkärin kanssa. (<http://www.eurobirman.com/wobble.htm>). Englantilainen birmayhdistys: The birman cat club, on päätenyt kuitenkin suosittamaan, ettei tällaisia pentuja käytettäisi jatkossa kasvatuksessa.

Kohonnut kreatiniini

On tapauksia, joissa nuorella birmalla löytyy kohonneita

kreatiniini- tai ureapitoisuuksia verestä. Tämä saattaa en- nustaa myöhemmin munuaisvikaa. Kuitenkaan kaikille sairautta ei tule kohonneista pitoisuuksista huolimatta. Tämä saattaa olla perinnöllinen ominaisuus. Asiaa on tut- kittu Edinburgin yliopistossa Britanniassa. Tämän pohjalta on jopa suositeltu suonensisäistä nesteytystä leikkausten ja nukutusten yhteydessä, jotta nukutusaineet saadaan huuhdottua mahdollisimman tehokkaasti kissan elimistö- stä pois. (http://www.fabcats.org/breeders/inherited_problems/birman.php).

Synnynäinen portosysteeminen shuntti

Synnynäisestä portosysteemisestä shuntista käytetään myös nimitystä maksashuntti. Kyseessä on verisuoniano- malia, joka yhdistää porttilaskimon verenkierron syste- emiseen laskimoverenkiertoon ohittaen maksakudoksen. Ongelmaksi muodostuu se, että veri ohittaessaan maksan ei puhdistu. Tämä aiheuttaa ajan mittaan neurologisia oireita. Portosysteeminen shuntti voi olla perinnöllinen tai hankittu, yleisemmin kuitenkin perinnöllinen. Yleensä näkyvät oireet alkavat tulla esiin vuoden ikäisellä kissalla. Roduista persialaisilla, colourpointeilla sekä siamilaisilla tätä sairautta esiintyy muita rotuja enemmän. Lisäksi se on tavallisempaa uroksilla. Hoitovaihtoehtoina on sairauden vaikeusasteesta riippuen lääkehoito tai leikkaus. Leikka- uksella saadaan parempia tuloksia. (<http://www.cat-world.com.au/portosystemic-shunts-in-cats>, Leena Oksa, Erja Kuusela ja Outi Laitinen-Vapaavuori, 2009).

Tutkimusta tehdään synnynäisen portosysteemisen shuntin esiintymisestä birmoilla Bristolin yliopistossa, Leslie A Lyon ja UC Davis ovat myös mukana. Tutkimuk- sen mukaan on empiirisiä todisteita siitä, että joillakin bir- moilla tätä sairautta esiintyy. Linkki tutkimukseen: <http://www.worldofbirmans.co.uk/PDF%20FOLDER/Portosyste- mic%20shunts.pdf>

Nukutusaineherkkyys

German Birman Breed Club e.v (Saksa) yhdistyksen sivuil- la käsitellään nukutusaineherkkyttä birmoilla tai yleisesti naamiokissoilla. Ilmiö koskettaa myös siamilaisia, colour- point persialaisia ja muita naamiokissarotuja. Yhdistyksen julkaiseman artikkelin mukaan ilmiö johtuu rasva-aineen puuttumisesta veressä ja tästä johtuen nukutusaine te- hoaa paremmin ja voimakkaammin näillä kissoilla. Tämä voi aiheuttaa shokin tai sydänpysähdyksen. Eläinlääkärin kanssa olisi hyvä keskustella asiasta erityisesti, jos birmaa ei ole aiemmin nukutettu. Myös kohonneet kreatiniini pi- toisuudet on yhdistetty nukutusaineherkkyteen (Britan- nia, Australia). Ruotsin birmayhdistys huomioi nukutusai- neherkkyden birmoilla, mutta erityistä perustelua ei ole miksi birmat ovat herkempiä.

4.5 Ulkomuoto

4.5.1 Pyhä birma rotustandardi (FIFe)

Taulukossa 9 on esitelty voimassa oleva pyhä birma -rodun rotumääritelmä (FIFe). Nykytilanne-sarakkeeseen on mer- kitty kunkin rotumääritelmän ominaisuuden osalta suun- taa-antavia käytännön huomioita rodun tämän hetkisestä tilanteesta.

Taulukko 9 Pyhä birman rotumääritelmä

Rotumääritelmä			Huomioita birmojen nykytilanteesta standardin valossa
Yleis-ilme	Koko	Keskikokoinen	Yleisilmeeltään birman tulisi olla keskikokoinen kissa. Naaraat ovat kuitenkin usein todella pieniä. Urosten kohdalla tilanne alkaa jo olla parempi.
Pää	Muoto	Vahvaluinen	Pään kohdalla standardi kuvaa päätä ”vahvaluiseksi”, otsaa ”hieman pyörityneeksi”, posket ovat ”täyteläiset ja hieman pyöreät”, nenä ”keskipitkä ilman stoppia, mutta jossa pieni painauma”. Leuka määritellään ”vahvaksi”. Tällä hetkellä päät voisivat olla vahvempia, jonkin verran yksilöissä löytyy kapeapäisyyttä. Joukossa on uroksiakin. Yleisin pään ulkomuotoon liittyvä ongelma on liian litteä otsa. Uroksilla voisi olla myös enemmän poskia. Nenän muodossa on paljon vaihtelua, tyypillisesti nenät ovat liian suoria ja pitkiä. Tähän tulisi kiinnittää enemmän huomiota kasvatuksessa. Toinen vähälle huomiolle jäänyt ominaisuus kasvatuksessa on birmoilla heikot leuat.
	Otsa	Hieman pyöritynyt	
	Posket	Täyteläiset, hieman pyöreät	
	Nenä	Keskipitkä ilman stoppia, mutta jossa pieni painauma	
	Leuka	Vahva	
Korvat	Muoto	Melko pienet, pyörityneet korvanpäät	Korvien muodon tulisi olla melko pienet ja pyörityneet. Sijainniltaan korvat asettuvat hieman vinoon, ei liian kohtisuoraan päälle, etäälle toisistaan. Korvien koko alkaa olla suomalaisilla birmoilla aika hyvällä mallilla. Jonkin verran näkyy ”pupun korvia”.
	Sijainti	Asettuneet hieman vinoon, ei liian kohtisuoraan päälle, etäälle toisistaan	
Silmät	Muoto	Eivät täysin pyöreät, hieman ovaalin muotoiset	Silmien muodon tulisi olla hieman ovaalin muotoinen, ei täysin pyöreä. Väriltään silmien tulisi olla syvän siniset. Käytännössä näkee jonkin verran liian pyöreitä ja dominoivia silmiä. Silmien väri on birmoilla parantunut. Standardi ei mitenkään sano, miten silmien tulisi olla sijoittuneet. Nykyisin on aika paljon birmoja, joilla silmät ovat liian lähekkäin. Karsastavat kissat tulee sulkea pois kasvatuksesta.
	Väri	Syvänsiniset	
Vartalo	Rakenne	Melko pitkä vartalo. Urosten oltava massiivisempia kuin naaraiden.	Standardin mukaan vartalon tulisi olla melko pitkä, urosten ollessa naaraita massiivisempia. Jalkojen tulisi olla lyhyet ja vahvat, anturoiden pyöreät. Tänä päivänä yksilöiden kokoero on iso. Urosten koko on keskimäärin ihan hyvä, mutta naaraissa on paljon todella pieniä yksilöitä. Birmoissa esiintyy myös ohutluisia ja pitkäraajaisia yksilöitä, tähän pitäisi kasvatuksella puuttua. Etu- ja takajalkojen valkoiset käpälät ovat birmojen erityispiirre. Ne ovat väriltään puhtaan valkoiset ja niiden muoto on standardissa tarkasti määritelty. Valkoisia osia on birmoilla jokseenkin joka lähtöön. Niihin vaikuttaminen jalostuksella lienee turha toivo. Hyviä sukkia ja kiiloja näkee tänä päivänä suhteellisen paljon.
Jalat		Lyhyet ja vahvat	
	Anturat	Pyöreät	
	Hansikkaat	Pyhä birman erityispiirteenä ovat etu- ja takajalkojen valkoiset käpälät, joita kutsutaan hansikkaiksi. Hansikkaiden on oltava puhtaan valkoiset. Hansikkaat saavat ulottua varpaiden tyveen tai jalan niveleen asti, mutta ei ylemmäksi. Vähän korkeammat valkoiset hansikkaat takajaloissa hyväksytään. Takajalkojen jalkapohjissa valkoiset hansikkaat päättyvät kiiloiksi. Ihanteelliset kiilat ovat ylösalaisin käännetyt V:n muotoiset ja ovat korkeudeltaan puolesta kolmeen neljäsosaan takajalan jalkaterästä. Matalammat tai korkeammat kiilat hyväksytään, mutta ne eivät saa ulottua yli ”kantapään”. On tärkeää, että valkoiset hansikkaat ovat yhtä korkeat ja symmetriset siten, että etujalkojen hansikkaat ovat keskenään tasaiset ja takajalkojen hansikkaat keskenään. Ihanteellisinta on, mikäli kaikki neljä hansikasta ovat yhdenmukaiset.	

Rotumääritelmä			Huomioita birmojen nykytilanteesta standardin valossa
Häntä		Keskipitkä, sulan muotoinen	Hännän tulisi olla keskipitkä ja sulan muotoinen. Nykyisellään hännät saisivat olla pidempiä, mutta mikään ongelma pituus ei vielä ole.
Turkki	Rakenne	Pituus pitkästä puolipitkään, vartalon eri osien mukaan: kasvoissa lyhyt turkki, joka vähitellen pitenee tuuheaksi kauluriksi. Turkki on pitkä selässä ja kyljissä. Silkkinen turkinlaatu. Vähän aluskarvaa.	Karvan pituus on pitkästä puolipitkään. Turkinlaatu on silkkinen, aluskarvaa vähän. Turkin laadussa on paljon vaihtelua vuodenajan ja yksilöiden välillä. Koska turkin pituus ja laatu ovat periytyviä ominaisuuksia, kannattaisi niihin kiinnittää kasvatuksessa huomiota. Väritys on birmoilla kuten muillakin naamiokissoilla. Erotuksena kaikkien neljän tassun valkoiset sukat. Vartalon ja vatsan tulisi noudattaa naamioväritystä kontrastissa huomattavasti vaaleampana. Värien erottaminen on ajoittain haastavaa. Epäselvissä tapauksissa tulisi väri geenitestata. Asia kannattaa huomioida kasvatuksessa suunniteltaessa eri väriyhdistelmiä.
	Väri	Väritys kuten muillakin naamiokissoilla, mutta kaikki neljä kypälää ovat valkoiset (hansikkaat). Naamioväritys on kasvoissa, korvissa, jaloissa, hännässä ja sukuelimissä. Naamiovärityksen on oltava tasainen ja kontrastissa vartalon värin kanssa. Vartalo ja vatsa ovat erittäin vaalean kananmunankuoren väriset: Selässä ja kyljissä sallitaan lievä naamionvärin sävy. Vasta aikuisella kissalla naamioväritys ja vartalonväri ovat täysin kehittyneet.	
Huomattavaa		Pyhä birmalla on erikoinen, rodulle tyypillinen ulkomuoto	
Virheet	Turkki	Puhtaanvalkoinen tai värillinen laikku rinnassa tai vatsassa.	
Sertin eväivät virheet	Nenä	Epätäydellisesti pigmentoitunut nenänpää	
	Jalat	Etu- tai takajalkojen valkoisten hansikkaiden leviäminen jalkojen sisä- tai ulkosivuille. Kiilojen puuttuminen takajaloista.	
	Turkki	Valkoinen laikku värillisessä osassa tai päinvastoin. Valkoinen laikku sukupuolielimissä.	

4.5.2 Hyväksytyt naamiovärit

Pyhä birma on naamiokissa. Naamioväritys on resessiivinen ominaisuus, periytyäkseen se tarvitaan molemmilta vanhemmilta. Väritys pyhä birmalla on kasvoissa, korvissa, jaloissa, hännässä ja sukuelimissä. Pennut syntyvät valkoisina ja naamioväritys kehittyy hiljalleen. Se miten voimakas väritys kokonaisuudessaan on, riippuu naamioväristä sekä kasvatuslinjoista.

Kasvatuksessa tulee huomioida hyvä naamioväri. Maskin tulisi olla naamiokissalla tasainen värikyteltään poikkeuksena kilpikonnanaamiot. Monesti lilanaamioilla ja suklaanaamioilla on voimakas väri nenän ja kuonon alueella, mutta muuten väri levittäytyy epätasaisesti ja liian vaaleana kohti korvia ja poskia. Tämä on näyttelyissä hyväksyttävää, mutta kasvatuksessa tulisi pyrkiä vahvempaan maskiväriin. Samoin värin tulisi näkyä yhtä vahvana myös hännässä ja jaloissa. Huomiota tulisi kiinnittää valkoisiin viiksitynyihin naamiokissoilla, tämä on värivirhe koska naamion tulisi levitä tasaisesti kasvoille.

Pigmenttivärejä on kahdenlaisia: phaeomelaniini (punainen ja creme) ja eumelaniini (musta). Musta näkyy naamiokissoilla ruskeana, samoin eumelaniini tuo sinisen ja suklaan.

Diluutio

Diluutiiväreillä tarkoitetaan alkuperäisen värin vaalen-

Pyhä birmalla hyväksytyt naamiovärit (FIFe)

ruskeanaamio, SBI n	ruskeatabbynaamio, SBI n 21
sininaamio, SBI a	sinitabbynaamio, SBI a 21
suklaanaamio, SBI b	suklaatabbynaamio, SBI b 21
lilanaamio, SBI c	lilatabbynaamio, SBI c 21
punanaamio, SBI d	punatabbynaamio, SBI d 21
cremenaamio, SBI e	cremetabbynaamio, SBI e 21
kilpikonnanaamio, SBI f	kilpikonnatabbynaamio, SBI f 21
sinikilpikonnanaamio, SBI g	sinikilpikonnatabbynaamio, SBI g 21
suklaakilpikonnanaamio, SBI h	suklaakilpikonnatabbynaamio, SBI h 21
lilakilpikonnanaamio, SBI j	lilakilpikonnatabbynaamio, SBI j 21

nusta. Esimerkiksi sininen on diluutiiväri ruskeasta ja creme punaisesta. Yhdessä suklaageenin kanssa diluutio tuo lilan sinisestä.

Suklaageeni

Suklaageenillä on omat erityispiirteensä. Suklaa periytyy resessiivisesti, kissa voi siis kantaa sitä perimässään ja toisen kantajan kanssa saada suklaanaamiovärisiä pentuja. Poikkeuksena sininaamiovanhempien (suklaakantajien) pennut voivat olla vain liloja (ei suklaita). Suklaatekijään

liittyy myös silmienvärigeeni. Suklaanaamioilla on silmissään intensiivisempi sinisen sävy kuin muilla naamioilla. Tämä ominaisuus ei periydy suklaanaamio birman muunvärisille jälkeläisille, eikä siis paranna automaattisesti kaikkien jälkeläisten silmien väriä.

Punageeni

Punageenin vaikutuksesta phaeomelaniini korvaa kaiken eumelaniinin ja tuloksena on punainen- tai cremenaamio väritys. Ilmiö jota kutsutaan epistaasiksi taas vaikuttaa siihen että punageenikissoilla tabbykuviot näkyvät niiden genotyypistä huolimatta. Käytännössä siis myös genotyypiltään naamiokissalla voi näkyä tabbyraidat. Tämä koskee puna- ja cremenaamioita. Punageeni on myös sukupuoleen sidonnainen. Urokset yhdellä geenikopiolla ovat punaisia ja naaraat kilpikonnaväritteisiä. Naaraat tarvitsevat kaksi kopiota geenistä ollakseen punaisia.

Polygeenit

Naamion väritystä säätelevät monet geenit. Yhteisnimityksenä näistä puhutaan polygeeneinä. Polygeenit voivat vahvistaa tai heikentää jotain ominaisuutta. Esimerkkinä tästä on naamiovärien sävyn vaihtelu kylmistä sävyistä lämpimiin sävyihin. Polygeeneillä voi siis olla plusominaisuus tai miinusominaisuus. Lämpimän naamiosävyn kohdalla tavoitteena on yrittää lisätä pluspolygeenejä, jotta saataisiin toivottu tulos. Kaikkien polygeenit vaikuttavat naamion värin syvyyteen ja tiheyteen ja on molemmilta vanhemmilta peritty ominaisuus.

Värien sävyistä

Naamioväreissä on niin sanottuja kylmiä ja lämpimiä sävyjä. Risteyttämällä näitä saatetaan päätyä tilanteeseen, jossa kissan naamioväriä on vaikea erottaa. Periaatteena tulisi välttää yhdistämästä kylmää ja lämmintä väriä (esimerkkinä suklaa- ja sininaamio). Toisaalta kasvattajan tulisi myös arvioida kissoja yksilöinä. Lämpimän sävyinen sininaamio saattaa soveltua hyvinkin suklaan kasvatukseen ja toisaalta olla huono siniseen kasvatukseen. Erityisesti ruskea- ja sininaamioilla (ja näistä tabbymuodoilla) saattaa olla liiankin voimakas vartalonväri. Kasvatuksella pyritään vaaleampaan kehonväriin.

Värillä on siis väliä. Kasvattajan tulisi mieltää mikä on se sävy mihin missäkin naamiovärisä pyritään ja harkita eri värien yhdistelmiä. Toisaalta tämä asia vaatii myös yleistä keskustelua ja yhteistyötä kasvattajien välillä. Jos väristä on epäselvyyttä, tulisi kissa aina testata. Kovin vaikeasti määriteltävän väristä birmaa ei ole suositeltavaa käyttää kasvatuksessa.

Agouti

Tämä geeni tuo tabbyvärityksen eli raidat naamioon. Geeni periytyy vallitsevasti, toisin sanoen ominaisuus tulee saada jommalta kummalta vanhemmalta.

Punaisten birmojen kohdalla (punanaamio – punatabbynaamio, cremenaamio – cremetabbynaamio), saattaa olla vaikea erottaa, onko kissa tabbykuviollinen vai ei. Tässä tapauksessa on hyvin suositeltavaa tehdä geenitesti, jotta oikea väritys selviää ja vältetään vääralt rekisteröinniltä. Jos molemmat vanhemmat ovat naamioita (ei siis tabbyjä), pennut ovat myös naamioita. Edellyttäen tietysti että vanhemmat on rekisteröity oikein.

Epätäydellinen pigmentti

Naamion väri myös "elää". Etenkin nuoremmilla suklaa- ja lilanaamio birmoilla lämpötila vaikuttaa naamion vahvuuteen. Toisin sanoen kesähelteillä väri voi olla vaaleampi ja talvella ilmojen kylmetessä sävy tummenee. Aikuisilla kissoilla tätä ei enää niin hyvin huomaa. Samoin maski voi "kulahtaa" esimerkiksi lääkekuurin tai sairauden yhteydessä ja tyypillisesti imettävillä naarailla (hormonaaliset vaikutukset). Tällöin naamioon saattaa tulla valkoisia karvoja sekaan.

Epätäydellinen väri kirsussa sallitaan kilpikonnanamioilla eli niillä saa olla vaaleanpunaista kirsussa. Tabbynaamioilla kirsun keskusta taas on tiilenpunainen, mutta yksivärisillä kirsun on oltava kokonaan naamion värinen.

Hyväksymättömät naamiovärit birmoilla

FiFessä (Kissaliitto)

Hopeaa ei ole hyväksytty Fifessä birmoille. Tämä tulee huomioida etsittäessä ulkomailta tuontikissaa kasvatukseen.

4.5.3 Valkoiset sukat ja kiilat - valkolaikkugeeni birmoilla

Birmoilla on oma erityinen valkolaikku geeninsä (gloving gene), joka määrittää sukat ja kiilat. Siksi birmaa ei tulisi risteyttää rotuihin, joilla on eri lokuksessa vaikuttava valkolaikkugeeni. Sukat ja kiilat ovat peritty resessiivinen ominaisuus ja tullakseen ilmi, ominaisuus pitää siis saada kummaltakin vanhemmalta. Roturisteytyksissä voidaan geneettisesti testata valkolaikkugeeni, testi koskee KIT-geenistä löydettyä mutaatiota. Tämä mutaatio on tyypillinen birmoille, mutta voi pienissä määrin löytyä esim. ragdolleilta. Silti olisi mahdollista erottaa geenitestillä esimerkiksi birma ja mitted ragdoll. (<http://www.vgl.ucdavis.edu/services/coatcolorcat.php>)

Valkolaikkugeeni ilmenee hyvin vaihtelevasti. Sen ilmi-asuun vaikuttavat polygeenit, jotka määräävät valkoisen määrän. Tähän ominaisuuteen on vaikea vaikuttaa. Voidaan vain toistuvasti valita kissoja, joilla on haluttu määrä valkoista. Silti sukien ja kiilojen periytyminen on sattumanvaraista. Käytettäessä kasvatuksessa systemaattisesti kissoja joilla on vähän valkoista, pienenee todennäköisyys yksilöille joilla sitä on paljon. Birmojen kohdalla on jalostuksella päästy tilanteeseen, jossa valkoinen pääsääntöisesti näkyy vain jaloissa. (<http://www.eurobirman.com/whitespot.htm> 31.8.2012)

Sukat ja kiilat ovat pyhä birma rodulle tyypillinen ominaisuus. Valkoisen rajat on määritelty tarkasti standardissa ja poikkeama näistä evää näyttelyissä sertin. Kasvatuksessa voidaan käyttää kissoja, joiden valkoiset osat eivät täytä standardia. Ääripäitä tulisi välttää tai käyttää hyvin harkitusti. Ainoastaan silloin, jos kissalla on muuten jotain merkittävää annettavaa jalostuksellisesti. Tavoitteena ovat tasaiset ja symmetriset sukat ja kiilat.

Sukat ja kiilat voivat olla niukat. Valkoisen tulee ulottua kaikkiin varpaisiin ja takajaloissa muodostaa valkoiset kiilat. Mikäli toinen takakiila puuttuu birmalta tai jokin varpaista on tumma, luetaan tämä värivirheeksi. Yhtäläillä valkoista voi olla liikaa. Etutassuissa raja kulkee jalan niveleen. Usein birmalla on käytännössä myös pienet etukiilat. Valkoinen saa nousta etutassun takapuolella kannusvarpaaseen asti, mutta kaikki sen ylittävä valkoinen on värivirhe.

Pahimmillaan valkoinen raita voi juosta kainaloon asti, jolloin puhutaan runnerista tai juoksusta. Valitettavasti tämä usein kehittyy näkyville vasta birman aikuistuuessa.

Lisää tietoa on mahdollista saada tutkimuksesta "Off with the gloves: Mutation in KIT for the unique white spotting phenotype of Birman cats". Sen on tehnyt Dr Barbara Gandolfi (UC Davis).

4.5.4 Birman veriryhmän ja värin DNA-testaus
DNA-testeillä on mahdollista testata birmoilta veriryhmää ja naamioväriä. DNA testejä voi lähettää Suomessakin jo testejä suorittaviin laboratorioihin. Laboratorioista saa toimintaohjeet ja he toimittavat postin välityksellä näytteenottovälineet.

Veriryhmät

Birmoilla on kaksi veriryhmää: A ja B, lisäksi on mahdollista että A veriryhmän kissa voi periä B veriryhmää mikäli

kantaa sitä ja on siis A(b). Yhdistys ylläpitää veriryhmärekisteriä. Veriryhmä on mahdollista määrittää verikokeesta, mutta yhtä hyvin se onnistuu DNA näytteestä. DNA näyte on suositeltavampi testimuoto, koska siitä selviää myös mahdollinen veriryhmä kantajuus (kissa on veriryhmää A ja kantaa b:tä).

Väri

On suositeltavaa testata birman naamioväri, mikäli siitä on yhtään epäselvyyttä. Testillä pystytään selvittämään esim. tabbykuvio tai diluutio. Erityisesti punageenibirmojen kohdalla tulee herkästi vääriä rekisteröintejä, koska naamioissollakin on usein vahvat haamuraidat.

DNA-testeillä on mahdollista selvittää useita muitakin ominaisuuksia ja uusia testejä saadaan käyttöön lähes vuosittain. Testien sopivuus eri roduille vaihtelee, Suomen Kissaliitto ylläpitää listaa testeistä: http://www.kissaliitto.fi/media/2012/08/kaupalliset_DNA-testit.pdf

5 Yhteenvedo aikaisempien toimenpiteiden toteutumisesta

Pyhä birma -rodulla ei ole aiempaa kasvatuksen tavoiteohjelmaa. Pyhä Birman Kissa ry perusti terveystyöryhmän vuonna 2004. Tältä pohjalta on tietoa rodun terveydestä kerätty erilaisilla kyselyillä, ei kuitenkaan kovin systemaattisesti. Kyselyitä on tehty esimerkiksi birmojen kasvattajille, eläinlääkäreille ja birmojen omistajille. Kyselyiden tuloksista

ta on raportoitu muun muassa Pyhä birma -lehdessä julkaistuissa artikkeleissa. Yhdistys on aktiivisesti edistänyt rodun terveysasioita ja järjestänyt kasvattajille koulutusta. Pääpaino on nimenomaan ollut terveydessä. Suoranaisia jalostussuosituksia ei ole annettu kasvattajille.

6 Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1 Visiot

Pyhä birma on pidetty ja suosittu rotu. Sekä vuosina 2010 että 2011 pyhä birma on ollut kolmanneksi suosituin rotu Suomen Kissaliiton rekisteröintien valossa. Birma on vuosi vuodelta onnistunut pitämään tasaisesti sijansa kärkiroduissa. Myös kiinnostus birman kasvatukseen on noussut ja uusia kasvattajia on tullut viime vuosina runsaasti. Birman suosio tuo myös haasteen pitää rotu elinvoimaisena ja terveenä. Perinnöllisiä sairauksia ei birmalla toistaiseksi tunneta, mutta työ terveystiedon saamiseksi on jatkuvasti käynnissä ja kasvattajien tietoisuus terveysasioista onkin lisääntynyt. Tulevaisuudessa pyhä birma on mahdollista pitää suosittuna ja terveenä rotuna, jos kasvattajien yhteistyölle luodaan hyvä ja luottamuksellinen pohja. Tässä tehtävässä yhdistyksen rooli on keskeinen.

Pyhä birma on rakenteeltaan liioittelematon kissa. Sen rotustandardi ei vaadi äärimmäistä tyyppitystä. Tulevaisuuden haasteena on pitää linja samanlaisena ja välttää esim. näyttelyiden kautta kasvatukseen siirtyvät trendit, mikäli ne suosivat ääriominaisuuksia. Pyhä birmalle on ominaista naamioväri sekä valkoiset sukat ja kiilat. Näitä ominai-

suuksia tulisi vaalia kissan tyyppin ja koon siitä kärsimättä. Tulevaisuuden uhkana on geenipohjan kaventuminen edelleen ja sitä kautta kissojen koon pieneneminen ja terveysongelmien korostuminen. Niin ikään tiukka standardi sukien ja kiilojen kohdalla saattaa poistaa muuten hyviä kissoja jalostuksesta.

Pyhä birma on luonteeltaan rauhallinen ja helposti käsiteltävä kissa. Se on seurallinen ja osallistuva, olematta kuitenkaan ylisosiaalinen. Birman luonteeseen tulee kiinnittää huomiota jalostusyhdistelmiä valittaessa, jotta tätä birmalle tyyppillistä ominaisuutta ei menetetä.

Rodun terveys muodostaa tulevaisuudessa suurimman haasteen. Systemaattisesti kerättyä tietoa on melko hajanaisesti eikä faktoja sen vuoksi ole riittävästi. Yhdistys voi aktiivisesti ohjata kasvattajiaan osallistumaan erilaisiin tutkimuksiin ja tukea myös rahallisesti näytteiden ottoa. Tärkeää on toisaalta uusimman tiedon tuominen kasvattajien ja jäsenten tietoon ja käyttöön sekä toisaalta aloittelevien kasvattajien perehdyttäminen rotukissakasvatukseen ja pyhä birma -rodun perusteisiin. Yhdistyksen internetsivuille kerätään aineistoa ja linkkejä pyhä birman kasvatukseen liittyen.

6.2 Yhdistyksen tavoitteet

Seuraavaan on koottu lyhyesti pyhä birma -rotuun ja sen kasvatukseen liittyvät yhdistyksen tavoitteet.

Pyhä birma -populaation kokonaistilanne ja rakenne:

- Selvittää kannan todellinen tilanne
- Geenipohjan laajentaminen. Yhdistyksen tuella lisää suunnitelmallisuutta kasvatukseen (mm. suositus siitosuroksen pentujen enimmäismäärästä, siitostasoisten lemmikkibirmojen käyttö suunnitellusti jalostukseen neuvontaa ja tiedotusta lisäämällä)
- Kannustaa uusien linjojen tuomista ulkomailta ja näiden linjojen suunnitelmallista jatkokäyttöä. Myös kartoittaa roturisteytyksen/roturisteytysten mahdolliset edut ja haitat geenipoolin laajentamiseen.

Luonne:

- Birmalla on oma erityinen luonteensa, joka on yksi birman suosion perusta, ja sitä tulisi vaalia. Kasvatukseen ei valita liian arkoja tai vaikeasti käsiteltäviä kissoja.

Terveys:

- Terveystyöryhmän tehtävien selkiyttäminen ja terveystyöryhmän raportoinnin systematisointi.
- Kerätä tietoa rodun sairauksista ja muodostaa siitä tilastoja.
- Pyhä birma on keskimäärin terve rotu ja tavoitteena on, että näin on myös tulevaisuudessa.

Ulkomuoto:

- Kasvatetaan rotustandardin mukaisia kissoja
- Ylläpitää keskustelua rotustandardista ja rodun nykytilanteesta, jotta kasvatukseen ei valikoidu liian yksipuolisesti jonkin ominaisuuden osalta ylityypiteltyjä yksilöitä vaikkapa näyttelymenestyksen perusteella.
- Huomioidaan kasvatuksessa rodulle tyypilliset ominaisuudet: valkoiset sukat, naamioväri ja siniset silmät.
- Rohkaistaan kasvattajia epäselvissä tilanteissa testauttamaan kissan värin geenitestillä, jotta virheellisiä värimerkintöjä ei päätyisi birmojen sukutauluihin.

6.3 Yhdistyksen strategia

6.3.1 Suomen Kissaliiton määräykset

Tällä hetkellä ei ole erityisesti pyhiä birmoja koskevia määräyksiä tai suosituksia. Kasvatuksessa noudatetaan Suomen Kissaliiton yleisiä ohjeita ja määräyksiä.

6.3.2 Lyhyen aikavälin strategiat

Terveystyöryhmä

Terveystyöryhmä koordinoi toimenpiteitä, joilla tuetaan kasvattajien työtä sekä kerää tietoa rodun terveydestä ja tiedottaa uusista rotuun ja kasvatukseen liittyvistä asioista.

Terveystietojen keruu

Yhdistys kerää tietoa rodun terveystilanteesta erilaisin menetelmin mm. terveystieteiden, ruumiinavausraporttein

jne. Jäseniä kannustetaan tuomaan aktiivisesti palautetta ja tietoja terveystyöryhmälle. Yhdistys osallistuu myös ruumiinavauskuluihin raporttia vastaan. Tämä koskee myös ei-jäsenten rekisteröityjä pyhä birma -kissoja. Ohjeistusta löytyy yhdistyksen kotisivuilta. Kasvattajia kannustetaan ultrauttamaan erityisesti kasvatuskissojen sydämet. Yhdistys on tukenut toimintaa rahallisesti. Yhdistyksellä on yhteyshenkilö, joka ylläpitää yhteenvetoa pyhä birma kissojen veriryhmistä.

Pentuvälitys

Yhdistyksellä on nimetyt rotuneuvojat. Yhdistys ylläpitää listaa myytävistä pennuista ja aikuisista. Pentuvälityksen sivuilla Internetissä on myös yhdistyksen suosituksia siitä, millaisena pentu tulisi luovuttaa uuteen kotiin. Yhdistys ylläpitää listaa pyhä birma -kasvattajista sekä käytettävissä olevista siitosuroksista. Siitosurostilan yhteydessä on ohjeet, mitkä testit uroksella tulee olla voimassa päästäkseen listalle.

Pawpeds

Yhdistyksellä on nimetty Pawpeds-yhdyshenkilö, jonka kautta suomalaiset pyhä birma -pennut liitetään Pawpeds tietokantaan. Tietokantaa voi hyödyntää suunniteltaessa astutuksia (sukusiitosprosentti). www.pawpeds.com.

Koulutus

Yhdistys järjestää kasvattajille suunnattuja koulutuksia sekä informoi vastaavista muiden järjestämistä tilaisuuksista. Yhdistys pyrkii julkaisemaan ajankohtaisia terveysaiheisia artikkeleja. Koulutuksessa huomioidaan toisaalta tarve tuoda uusien tietoa kasvattajien ja yhdistyksen jäsenten käyttöön sekä toisaalta tarve perehdyttää aloittelevat birmakasvattajat rotukissakasvatukseen ja pyhä birma -rotuun. Rohkaistaan kasvattajia ja siitosurosten omistajia käymään keskustelua rodusta ja kasvatuksesta myös sähköpostilistalla.

Rodusta tiedottaminen

Yhdistys tiedottaa pyhä birma -rodusta omilla sivuilla (www.birma.fi), jäsenlehdessä ja pyhä birman rotuesitteessä. Yhdistyksellä on rotupöytä, joka kiertää joissakin näyttelyissä vuoden aikana. Lisäksi Internetissä on mahdollista tilata tuotteita. Yhdistys pyrkii myös järjestämään vuosittain esittelynäyttelyä, jossa tuodaan esille tietoa pyhä birma -rodusta. Monet yhdistyksen jäsenet esittelevät pyhä birma -rotua eri rotukissayhdistysten ja rotuyhdistysten järjestämissä esittelynäyttelyissä ja muissa tapahtumissa.

Kissojen geenipankki

Yhdistys on ollut mukana järjestämässä näyttelynäyttelykeuruutilaisuuksia kissojen geenipankkia varten. Myös jatkossa jäseniä kannustetaan osallistumaan toimintaan. 27.9.2013 mennessä näyttelyä birmoista oli kertynyt 323. Ohjeita ja tietoa asiasta löytyy: www.kissageenit.fi.

Kissojen ja kasvattajien palkitseminen

Pyhä Birman Kissa ry palkitsee vuosittain kissanäyttelyissä menestyneimmät yhdistyksen jäsenten omistamat bimat sekä menestyneimmän kasvattajan. Palkitseminen tapahtuu Kissaliiton sääntöjen mukaisilla perusteilla.

6.3.3 Pitkän aikavälin strategiat

Populaation kokonaistilanne	Terveys	Ulkomuoto
<p>Ylläpitää siitosuroslistaa ja kannustaa jäsenistöä ilmoittamaan jalostuskriteerit täyttäviä uroksia listalle. Määrittellen tarkemmin siitosuroslistan "pelisäännöt".</p> <p>Kehittää jalostustilastojen hyötykäyttöä, esim. säännöllinen julkaisu</p>	<p>Pentuetietojen systemaattinen kerääminen, esimerkiksi osana Hotline-palvelua.</p> <p>Kannustaa yhdistyksen jäseniä osallistumaan kissageenitutkimukseen.</p> <p>Mahdollisuuksien mukaan lisätä yhteistyötä ulkomaisten birmayhdistysten kanssa, esim. Ruotsin Birmasällskapet.</p> <p>Kannustaa yhdistyksen jäseniä ilmoittamaan terveys-tietoja Pyhä Birman Kissa ry:n terveysrekisteriin.</p> <p>Terveystyöryhmän roolin täsmentäminen.</p>	<p>Kartoittaa tarvetta ja järjestää koulutusta rotustandardista.</p> <p>Herättää keskustelua kasvattajien keskuudessa birmatyypistä ja rotustandardin tulkinnasta.</p>

6.4 Uhat ja mahdollisuudet (pyhä birma - SWOT)

1. Populaatio

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> populaatio on kohtuullisen iso uusia linjoja on mahdollista tuoda ulkomailta ja uusia jalostuskissoja tuodaankin ulkomailta kasvattajat kiinnostuneita laajentamaan rodun geenipoolia 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> geenipoolin kaventuminen ja sitä kautta rodun elinvoiman heikkeneminen kasvatukseen ei saada monipuolisesti kissoja eri linjoista, mm. siitostasoisia lemmikeiksi myytyjä pentuja pitäisi saada kasvatukseen kattavammin nykyisen birmapopulaation taustojen hajanainen tuntemus
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> Internetin ja sähköpostin mahdollisuudet: tietoa kasvatuksesta ja geenipoolin laajentamisesta saadaan tehokkaasti välitettyä, lisäksi kasvattajien välinen yhteistyö ja tiedonkulku sekä Suomessa että ulkomailla helpottuu ja nopeutuu kasvatuksen tavoiteohjelman käytännön toteuttaminen, esim. suositus siitosuroksen pentujen enimmäismäärästä v. 2013 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> jalostuskissojen (ml. ulkomaantuonnit) käyttö ei ole riittävän suunnitelmallista: seuraavan polven kissojen käyttö jää vähäiseksi, jolloin hyödyt jäävät populaation kehittämisen kannalta saavuttamatta geenipoolin kaventuminen siitosmatadorien käytön vuoksi rodun kasvattajien välinen hyvä yhteishenki rapautuu

2. Terveys

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> rodulla ei tunneta erityisiä perinnöllisiä sairauksia kasvattajat noudattavat melko hyvin annettuja suosituksia Internetin ja sähköpostin mahdollisuudet: terveystietoa saadaan tehokkaasti välitettyä, lisäksi kasvattajien välinen tiedonkulku sekä Suomessa että ulkomailla helpottuu ja nopeutuu 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> rodusta ei löydy systemaattisia terveystilastoja terveystietoja ei tule terveystyöryhmälle riittävästi terveystyöryhmän tämänhetkinen rooli jäsentymätön, joten terveystyöryhmän työ jää osittain hyödyntämättä
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> sähköiset kanavat mahdollistavat terveyteen ja kasvatukseen liittyvän tiedon tehokkaan jakamisen useita tutkimushankkeita käynnissä rotukissojen terveyteen ja jalostukseen liittyen, tutkimustietoa tulevaisuudessa laajemmin saatavissa avoimuus kertoa terveystietoja lisääntyy myös ostajat osaavat kysyä testauksia 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> tiedon puute yhdistys ei onnistu luomaan sellaista luottamuksellista ilmapiiriä, että terveysasioista haluttaisiin avoimesti kertoa rodussa tulee ilmi perinnöllisiä sairauksia ja näitä sairauksia todetaan laajasti kasvatukseen käytetyillä yksilöillä

3. Luonne

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • birman ihastuttava ja erityinen rodunomainen luonne on yksi sen jatkuvan suosion perusta • sosiaalisuus yhdistettynä uteliaisuuteen ja "rauhalliseen toimeliaisuuteen" • on vain yksittäisiä erityisen arkoja ja syrjäänvetäytyviä tai toisaalta aggressiivisia ja vaikeasti käsiteltäviä yksilöitä 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ei ole tällä hetkellä
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • birman luonne pääsääntöisesti hyvä ja yksi sen jatkuvan suosion perusta • kasvatukseen ei käytetä sellaisia yksilöitä, jotka ovat erityisen arkoja, syrjäänvetäytyviä, aggressiivisia tai vaikeasti käsiteltäviä 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • jalostuksessa ei kiinnitetä huomiota riittävästi jalostuskissojen luonteeseen

4. Ulkomuoto

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suomessa hyvätaasoisia birmoja • tyyppi eli "birma look" säilynyt hyvänä ja melko yhtenäisenä • silmien väri ja korvat alkaa olla hyvä • hyviä sukkiä ja kiiloja • urosten koko keskimäärin riittävä 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • pieni koko, erityisesti naarailta • "kapealuisia" ja pitkäraajaisia yksilöitä on, mutta näitä ei pitäisi käyttää kasvatuksessa • litteä otsa ja heikko leuka yleinen ongelma • "uroksen posket" ja pään pyöreys puuttuu • sukkiin ja kiiloihin vaikea vaikuttaa kasvatuksessa
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • rotustandardi ei vaadi äärimmäisiä ominaisuuksia • ulkomuodon kustannuksella ei haluta vaarantaa terveyttä, joten birman on mahdollista pysyä liioittelemattomana kissana 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> • birmatyyppin yhtenäisyys menetetään • kasvatukseen valikoituu yksipuolisesti jonkin ominaisuuden osalta "ylityypiteltyjä" yksilöitä • värit toisinaan vaikeasti eroteltavissa, jolloin riskinä on, että rekisteritietoihin päätyy väriä värimerkintöjä

6.5 Toimintasuunnitelma kasvatuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

Vuosi	2012	2013	2014	2015
Toimenpiteet	<p>Terveystöryhmän toimintaa aktivoidaan ja sen tehtäviä täsmennetään.</p> <p>Ajanjaksolla 1.7. – 31.12. korvataan 45 € birmojen sydänultrauksista (kissojen ikähaarukka 2 – 6 vuotta).</p> <p>1.7. – 31.12. välisenä aikana yhdistys osallistuu 10 €/näyte kissojen geenitutkimukseen.</p> <p>Yhdistys jatkaa birmojen ruumiinavauskulujen korvaamista tietyin ehdoin, nähtävissä: http://www.birma.fi/terveys.php</p> <p>Yhdistys järjestää kissojen terveystapaamisen 29.9. Sääksmäellä.</p>	<p>Arvioidaan edellisen vuoden toimenpiteiden vaikutusta ja päätetään vuoden 2013 korvauksista.</p> <p>Birmapopulaation tilanne Suomessa? Uusia suosituksia kasvatuskissoille. Ohjeiden päivitystä.</p> <p>Mahdollisten kyselyjen päivittäminen/ aloitus; tähän liittyen kasvattajasitoumuksen suunnittelu ja toteutus.</p> <p>Suunnitellaan kasvatuseuvonnan järjestämistä.</p>	<p>Arvioidaan edellisenä vuonna aloitettuja projekteja: kasvatuseuvonnot ja kasvatuseuvonta.</p> <p>Ohjataan kasvattajien pentuaikaista toimintaa. Mahdollisesti järjestetään koulutusta pentujen hoidosta, kissakaupasta ja ostajien ohjauksesta.</p> <p>Standardin mukainen pyhä birma. Päivitetään kasvattajien tietämystä sekä luodaan keskustelua birman tyyppistä.</p> <p>Kasvatuseuvonnan aloitus.</p>	<p>Kasvatuseuvonnan tavoiteohjelman päivitys.</p> <p>Terveysaiheinen koulutus.</p>

7 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Kasvatuksen tavoiteohjelman seuranta on terveystöryhmän vastuulla. Terveystöryhmä toimii hallituksen alaisuudessa. Hallitus valvoo tavoiteohjelman toteutumista ja on vastuussa sen päivittämisestä. Tavoiteohjelmaan kirjatut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan vuosittain yhdistyksen toimintasuunnitelmassa.

8 Lähteet

http://catvet.homestead.com/Selecting_New_Breeding_Stock.pdf
<http://www.eurobirman.com/whitespot.htm>
<http://www.birmancatclub.co.uk/pdf/breedpol2011.pdf>
http://www.clinivet.fi/artikkelit/kissa_artikkelit/artikkeli_5.html
<http://www.pawpeds.com/index.html>
<http://www.gbbcev.de/informatives/narkoserisiko.html>
Verhoef-Verhallen, Esther J.J.: The Complete Encyclopedia of Cats (2nd edition 2004)
Somerville Louisa: Kissarodut ja kissanhoito (Karisto, 2008)
Pollard, Michae: Kissarotujen Ensyklopedia (2006)
Nordström Leena: Suklaa – kaunis mutta vaikea väri. Pyhä Birma 1/2005.

9 Liitteet

Yhdistyksen jäsenmäärä ja jäsenmaksut vuosina 1981-2012

Vuosi	Jäseniä yhteensä	Jäsenmaksut Varsinainen jäsen, perhejäsen, kasvattajan maksama jäsen, ainaisjäsen (kasvattajamaksu)
1981	17	perustajajäsenet
1983	17	20 mk
1986	45	30 mk
1988	123	30 mk
1989	193	30, 5 mk
1990	220	30, 15 mk
1991	304	30, 15 mk
1994	325	50, 25 mk
1998	310	60, 30 mk
1999	323	70, 30 mk
2000	400	70, 30 mk
2001	457	70, 30 mk
2002	475	11,77 – 5,05 €
2003	490	12, 5 €
2004	514	12, 5 €
2006	537	14, 6 €
2007	570	14, 6 €
2009	646	14, 6, 6, 140 (kasvattajamaksu 5) €
2010	663	16, 6, 8, 160 (kasvattajamaksu 8) €
2011	649	16, 6, 8, 160 (kasvattajamaksu 10) €
2012	586	16, 6, 8, 160 (kasvattajamaksu 10) €
2013	-	16, 6, 8, 160 (kasvattajamaksu 10) €

Yhdistyksen puheenjohtajat vuosina 1981-2012

Pirkko Mattfolk	1981-1982
Anneli Degerlund	1983
Pirjo Ollinen	1984-1985
Tellervo Kass	1986-1988
Carl-Georg Träskman	1989
Jaana Immanen-Pyykölä	1990-1991
Pekka Saaros	1992-1994
Jukka-Pekka Kae	1995-1997
Jarkko Tuominen	1998
Merja Salonranta	1999-2000
Helena Takari	2001-2004
Tuija Aaltonen	2005-2010
Johanna Sipola-Mäkinen	2011
Jarkko Luokkakallio	2012-

